

KULTÚRA

ROČNÍK XXV. – č. 19

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

21. SEPTEMBRA 2022

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: teodor.krizka@gmail.com • Cena 1,90 €

Snímka: Timotej Križka

K tridsaťročnici druhej slovenskej ústavy

Po roku 1989, keď sa komunistický mocenský systém ocitol v prepadlisku dejín aj na Slovensku, v slovenskej právnej vede, v slovenskej historiografii i v mienkotvornom politologickom myslení ešte aj po tridsiatich rokoch od obnovenia štátnej samostatnosti Slovenska pretrvávajú tabu, ktoré by v právnom, najmä však demokratickom štáte nemali pretrvávať.

Takým tabu je vznik prvej Slovenskej republiky, keď sa zavíril emancipačný vývoj Slovákov ako štátotvorného národa a keď sa Slovensko stalo z objektu medzinárodného práva jeho subjektom.

Slováci sa po tisícročnom podruží

najprv v Uhorsku, potom v bicefálnej rakúsko-uhorskej monarchii stali súčasťou nástupníckeho Česko-Slovenska, ktoré vzniklo v roku 1918 po prvej svetovej vojne z vôle víťazných veľmocí.

Keďže sa však pre českú hegemonistickú politiku s ideou česko-slovenského štátu okrem Čechov nikto neidentifikoval (ani Slováci, ani iné národnostné menšiny, ktoré mocnosti do tohto štátu pričlenili, t. j. sudetskí Nemci, Maďari, Rusíni, Rómovia, Poliaci, Židia), tento štát neprežil

prvú väčšiu medzinárodnú krízu – v roku 1938 sa začal rozpadávať, až v marci roku 1939 úplne zanikol. Pod vplyvom medzinárodných okolností a nie bez rozhodujúceho mocenského tlaku Nemeckej

ríše 14. marca 1939 Slovenský snem jednohlasne prijal zákon o „samostatnom štáte Slovenskom“ a vznikol Slovenský štát. Dňa 15. marca 1939 sa Česko s Moravou stalo nemeckým Protektorátom Čechy a Morava [Protektorat Böhmen und Mähren]. Po druhej svetovej

vojne, opäť z vôle víťazných mocností, bez toho, aby sa spýtali na názor jeho obyvateľstva, bolo Česko-Slovensko obnovené, ale už v roku 1948, opäť pre hegemonistickú českú politiku, sa ocitlo v záujmovej sfére Sovietskeho zväzu a z Česko-Slovenska sa stal komunistický štát, tak ako jeho susedia: NDR (Východné Nemecko), Poľsko a Maďarsko. V roku 1960 sa Česko-Slovensko formálne vyhlásilo za druhý socialistický štát na svete a v roku 1968 pod vplyvom „jari Alexandra Dubčeka“, opäť formálne, sa pretvorilo na socialistickú federáciu.

(Pokračovanie na 2. strane)

JOZEF M. RYDLO

Roky sa trápim nad názorovým smerovaním tej časti spoločnosti, ktorá si prisvojuje hrdý prívlastok národná. Aj ja sa cítim vlastencom a obhajcom slovenských záujmov. Stál som na pódiu pred americkým veľvyslanectvom na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave a vyzýval USA, aby boli nápomocné vzniku samostatnej Slovenskej republiky ešte roku 1991. Niesol som kríž od niekdajšieho a budúceho prezidentského paláca mnoho kilometrov cez Malé Karpaty do Marianky za samostatný štát a za mučenika Jozefa Tisu, prvého prezidenta prvej SR. Stál som spolu so svojimi malými deťmi na Nám. SNP 1. 1. 1993, keď minútu po polnoci vznikla druhá Slovenská republika a na cestu sa

mnohým Slovákom. Odpusťte mi, moje Rusko nie je Ruskom politického podvodu z dieľne čekistov, ktorí tyranizujú národy Ruska, osobitne ich umelcov, už sto rokov.

Roku 1918 rozpútala ČK tzv. červený teror. Formálne mal trvať desať rokov. Trvá však pod rozličnými "vlasteneckými" zámienkami doteraz.

Opakujem, som kritik liberalizmu, ale kritiku si predstavujem ako súperenie ideí, nie ako zámienku na ovládnutie spoločnosti a nastolenie strachu, keď vás súdy pošlú na celé roky do väzenia len za to, že na sociálnych sieťach vyslovíte názor, že ste proti vojne.

Som zdesený z toho, koľko Slovákov podporuje vojnu proti Ukrajine, opäť pod vplyvom absolútne lživé a zdegenerovanej štát-

Šoky 13

zaplnené námestie modlilo s Antonom Hlinkom za jej úspech Otčenáš. Päť rokov som v Kancelárii prezidenta Michala Kováča obhajoval pokojný a úspešný rozvoj štátu a vyjadroval už vtedy obavy pred rozdelením národa, uvedomujúc si, že deliace čiary nespúšťajú znamenať rozkol, nebodaj občiansky konflikt. Založil som Kultúru, aby som poskytol publikačný priestor tým autorom - stúpencom národno-kresťanského smerovania Slovenska, ktorí inde nedostali priestor.

Ale dnes ma naplňa zmätok. Som šokovaný, že práve tá národne uvedomelá časť hazarduje s osudom štátu. Sám kritik západného liberalizmu v nijakom prípade nemôžem ťahať našu vlasť do konfrontácie s EÚ a USA v záujme totalitárneho Ruska. Veľká časť Slovákov akoby chodila na propagandistické školenie rovno do inštitúcií KGB zriadených za účelom rozvrátiť Európsku úniu a vyhnúť do ulíc zmagorené davy. Ženu ich tam putinofili, ktorí nevedia ani po rusky a na moskovských univerzitách prednášajú po anglicky, nosiac na tričkách portrén Che Guevaru ako hovorkyňa Ministerstva zahraničných vecí RF.

Dňa 1. septembra 1977 som nastúpil na štúdiá v Literárnom inštitúte. Mal som možnosť poznať elitu ruského národa. Nedávno mi priateľka z Moskvy poslala sken pozvánky na moje prvé vystúpenie v CDL (Ústredný dom literátov) v Moskve, kde som recitoval svoje básne so živými klasikmi ruskej poézie ako Bella Achmadulinová, ale aj vedľa veľkého dagestanského básnika Rasula Hamzatova. Poznal som Bulata Okudžavu, Čingiza Ajmatova, prednášal mi profesor Konštantín Kedrov, navrhnutý na Nobelovu cenu. Navštevoval som ako pozvaný hosť opernú divu Jelenu Obrazcovovú. Skrátka, poznal som mnohých z tých, ktorí boli nositeľmi ruského sveta. Ale ten ruský svet nemá nič spoločné s "ruským svetom" vladimíra Putina, ktorý sa tak veľmi páči

nej propagandy v RF, že bojujú s Ukrajinou bojuje s NATO. Pritom práve pred hrozbou napadnutia neutrálne štáty ako Fínsko a Švédsko požiadali o vstup do NATO.

Rusko je hrozbou nielen svojim susedom, ktoré sa zavčasu stihli osamostatniť, ale aj Strednej Európe. Denne sa roky z ruských televíznych obrazoviek lejú vyhrážky Poľsku, ale už aj Slovensku a Česku, dokonca Nemecku.

Ak by som si trochu zakonšpiroval, ako to má rada taká veľká časť Slovákov, keď svoju pozornosť venuje krajinám smerom na západ, povedal by som, že Putin je agent Západu a jeho cieľ je priviesť Ruskú federáciu k rozpadu. Lebo čo iné bude dôsledok porážky vo vojne s Ukrajinou?

Igor Girkin-Strelkov, plukovník KGB s viacerými identitami, ktorý pred ôsmimi rokmi vyvolal ozbrojený konflikt na Donbase, dnes už otvorene hovorí, že Putina treba popraviť. Kto za ním stojí? Tá KGB, ktorá dosadila na prezidentskú stoličku Putina a dnes si uvedomuje, že môže prísť o všetko? Ved' kto sprivatizoval všetko národné bohatstvo, ak nie príslušníci tajných služieb?

Existujú dve Ruská. Rusko duchovnosti, filozofie, literatúry, výtvarného umenia, baletu, opery a filmu, a Rusko tupých hrdlořezov bojujúcich o svoju moc, vypúšťajúc dymové clony vlastenectva, za závesom ktorých likvidujú práve ono pravé Rusko, hodné obdivu.

Nech mi je odpustené, ja som stúpencom toho prvého. Nepotrebujem, aby to druhé zachraňovalo svet v imperiálno-šovinistickom duchu primitívov, ktorí si nevedia získať národy inak ako pod pásmi tankov. Preto stojím na strane hrdinského ukrajinského národa, ktorý umiera na fronte za iné, lepšie Rusko, Rusko vysokej inteligencie, vzdelanosti a spolupráce. Ukrajinci bojujú aj za nás, lebo ich prehra by znamenala aj pre Slovensko návrat niekde k roku 1944, 1945, 1948, 1968.

TEODOR KRÍŽKA

K tridsaťročnici druhej slovenskej ústavy

(Pokračovanie z 1. strany)

Tento stav trval až do 16., resp. 17. novembra 1989, keď sa mocenský komunistický systém v Európe rozpadol z vôle dvoch supervelmocí (USA a ZSSR).

Česko-Slovensko najprv stratilo názov „Československá socialistická republika“, potom bolo 29. marca 1990 premenované de iure najprv na „Československú federatívnu republiku“ [po česky], resp. „Česko-slovenskú federatívnu republiku“ [po slovensky], a napokon 23. apríla 1990 na „Českú a Slovenskú Feder-

atívnu Republiku“. Po politických voľbách 5. a 6. júla 1992 sa politické elity Slovákov a Čechov dohodli na ústavnom zániku česko-slovenského štátu. Trojročná agónia spoločného štátu Čechov a Slovákov sa skončila 25. novembra 1992: Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v tento deň schválilo ústavný zákon o zániku Česko-Slovenska ku dňu 31. decembra 1992 a za jeho nástupnícke štáty vyhlásilo Českú republiku a Slovenskú republiku.

Dňa 14. marca 1939 vznikol prvý samostatný slovenský štát

v moderných dejinách, ktorý ústavným zákonom č. 185/1939 Sl. z. zo dňa 21. júla 1939 o Ústave Slovenskej republiky v paragrafe 1 odseku 1 stanovuje: Slovenský štát je republikou. Dňa 1. januára 1993 vznikol druhý samostatný slovenský štát v moderných dejinách, ktorý sa riadi podľa Ústavy prijatej Slovenskou národnou radou 1. septembra 1992 ústavným zákonom č. 460/1992 Zb.

Je zaujímavé konštatovať, že tak v slovenskej právnej vede, ako aj v slovenskej historiografii, nehovoriac o politolo-

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné,
z ktorého príjem je predsa len o málo väčší
ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho
na e-maile: Ganisinova.Renata@slposta.sk

Nepoľavujte v ušľachtilom úsilí,
prispejte na číslo účtu Kultúry
v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK69090000000000170427664

Lumpenelita

gickom myslení súčasných mienkotvorných elit, sa len výnimočne nájde autor, ktorý poukáže na existenciu týchto dvoch holých faktov. Ak sa v historiografii najnovšie ujal úzus hovoriť o prvej Slovenskej republike, aby sa pojmoslovie odlišovalo od druhej Slovenskej republiky, slovenská právna veda síce z pohľadu dejín a práva na Slovensku existenciu slovenského štátu z rokov 1939 – 1945 nepopiera, ale zanovito o ňom mlčí. Z ústavnoprávneho hľadiska českí konštitucionalisti i politológovia nepochybujú o právnej kontinuite československého štátu od roku 1918 do roku 1989, pričom niektorí pripúšťajú svoje pochybnosti pokiaľ ide o právnu existenciu t z v .

prozatímníhozřízení, jest vujícího v rokoch 1940 – 1945 v Londýne. Podľa úsudkov zahraničných znalcov ústavného a medzinárodného práva tam išlo o čiru „právnu fikciu“ Edvarda Beneša.

Politické elity druhej Slovenskej republiky popierajú aj odmietajú akúkoľvek právnu kontinuitu s prvou Slovenskou republikou. Dosiaľ však nejestvuje ani politická vôľa, ani politická odvaha na to, aby vznikla seriózna právna rozprava, ktorá by sineira et studioposkytla nemarkxistickú analýzu dejín štátu a práva na Slovensku v 20. storočí od rozpadu rakúsko-uhorskej monarchie až po definitívny zánik Česko-Slovenska. Aj v právnej vede, aj v historiografii, aj v politológii prevládajú buď vyhýbavé, buď striktné politické kritériá, pričom mnohokrát ich pôvodcovia nemajú ani elementárne alebo aspoň primerané poznatky o tom, aby sa o téme mohli a vedeli vyjadriť sineira et studio.

Niet pochybnosti o tom, že prvá ústava Slovenskej republiky nebola demokratická v dnešnom chápaní demokracie, v čase svojho vzniku však bola konštitucionalistami považovaná za produkt progresívneho právneho myslenia, ktoré v základnom právnom dokumente slovenského štátu v tom čase reflektovalo katolícke právne a sociálne učenie, nie nacistickú doktrínu všemocnej Nemeckej ríše.

Preambula prvej Ústavy Slovenskej republiky, ústavy z 21. júla 1939 sa začínala slovami:

„Slovenský národ pod ochranou Boha Všemohúceho od vekov sa udržal na životnom priestore mu určenom, kde s pomocou Jeho, od ktorého pochádza všetka moc a právo, zriadil si svoj slobodný slovenský štát.“

A povahu štátu prvá ústava definovala slovami:

„Slovenský štát združuje podľa prirodzeného práva všetky mravné a hospodárske sily národa v kresťanskú a národnú pospolitosť, aby v nej

usmernil sociálne protivy a vzájomne sa križujúce záujmy všetkých stavovských a záujmových skupín, aby ako vykonávateľ sociálnej spravodlivosti a strážca všeobecného dobra v súladnej jednotnosti dosiahol mravným a politickým vývojom najvyšší stupeň blaha spoločnosti i jednotlivcov.“

Preambula druhej ústavy Slovenskej republiky, ústavy z 21. septembra 1992 sa začínala slovami:

My, národ slovenský, pamätajúc na politické a kultúrne dedičstvo svojich predkov a na stáročné skúsenosti zo zápasov o národné bytie a vlastnú štátnosť,

v zmysle cyrilo-metodského duchovného dedičstva a historického odkazu Veľkej Moravy,

vychádzajúc z prirodzeného práva národov na sebaurčenie, spoločne s príslušníkmi národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na území Slovenskej republiky,

v záujme trvalej mierovej spolupráce s ostatnými demokratickými štátmi,

usilujúc sa o uplatňovanie demokratickej formy vlády, záruk slobodného života, rozvoja duchovnej kultúry a hospodárskej prosperity,

teda my, občania Slovenskej republiky, uznášame sa prostredníctvom svojich zástupcov na tejto ústave.

A povahu štátu druhá ústava definuje slovami:

Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Z formálnej stránky ako prvá ústava Slovenskej republiky, tak aj druhá prevzali najviac prvkov z ústavy zaniknutého Česko-Slovenska, ktorého nástupníckym štátom sa stala ako v roku 1939, tak v roku 1992. Ak prvá ústava sa od demokracií odlišovala najmä v tom, že inak organizovala sociálne štruktúry, lebo sa inšpirovala pápežskými encyklikami a v tom čase veľmi aktuálnymi modelmi rakúskej a najmä portugalskej ústavy, druhá ústava sa už v ničom neodlišovala od ústavných koncepcií demokratických štátov.

Buďme hrdí i vďaka Všemohúcemu, že žijeme v samostatnom slovenskom štáte, právnom štáte slovenskom, opierajúcom sa o demokratickú ústavu SR a pri jej 30. výročí si s úctou pripamätávajme nielen všetkých tých, ktorí sa o našu slobodu a samostatnosť zaslúžili, ale nezabúdajme, že sloboda a samostatnosť nášho národa nie je samozrejmosťou: musíme o ňu denno-denne zápasit', aby sa Slovenska opäť nezmocnil príznak šedého či červeného bezprávia...

JOZEF M. RYDLO

Všetci hovoria, že je u nás politická kríza. Áno, je, ale je to sekundárny jav a dôsledok niečoho iného: Politická kríza je dôsledkom hlbokkej krízy morálky a kultúrnej krízy. Ak chceme vyriešiť našu politickú krízu, musíme sa zaoberať našou hlbokou krízou morálnou a hlbokou krízou kultúrnou.

Hlboká morálna a kultúrna kríza nie je našim slovenským špecifikom. Slovensko je súčasťou hlbokkej kultúrnej a morálnej krízy anglosaského sveta. Nie je normálne, ak sa legalizuje 68 pohľaví a pokladá sa to za pokrok. Nie je normálne tvrdiť, že muž môže mať menzes a muž môže byť tehotný, lebo to je vraj tolerantné. Nie je normálne nehovoriť o otcovi a matke, ale o rodičovi 1. a rodičovi 2, lebo vraj to je ústretové. Nie je normálne vykonávanie potratov do 9 mesiacov gravidity, ako je to v niektorých štátoch USA a vykladá sa to ako ochrana zdravia ženy. Nie je normálne pomalé otváranie Overtonovho okna pre akceptáciu pedofílie, ak s tým dieťa súhlasí. Nie je normálne vyrábať z Otella belocha, lebo vraj nie sme rasisti. Hnutie BLM je falošné, nie je to boj proti rasizmu, stačí len pripomenúť, že mŕtveho Floyd, ktorého smrť toto hnutie odštartovalo, pochovávali v zlatej truhle. Zlatá truhla ako opulentný gýč! Tak nepochováli, napríklad, ani jedného amerického prezidenta. Boj proti kravským prdom je vrchol pavedeckých nezmyslov klimaalarmizmu. Zvrátenosti sú vydávané za normu a ich kritika za nemorálnosť. Každým dňom je očividnejšie zlyhanie tzv. Green-dealu, zelenej politiky. Slovensko je silno vystavené týmto vplyvom, charakterizujúcim morálnu a kultúrnu krízou kolektívneho západu.

Keďže každé za má svoje proti, každé plus má svoje mínus, jing má svoj jang, tak som si povedal, žeak existuje lumpenproletariát, musí existovať aj jeho protiklad, lumpenelita. Čo je vlastne ten lumpenproletariát? Podľa Wikipédie lumpenproletariát z nemeckého Lumpe(n), handry, je pojem zavedený Karlom Marxom a Fridrichom Engelsom pre označenie vyvrhľov všetkých tried spoločnosti. Oproti pracujúcemu obyvateľstvu, proletariátu, podľa Marxa lumpenproletariát bol neschopný, neproduktívny a úpadkový a dá sa podplatiť.

Po prečítaní tejto definície som si uvedomil, že to je presná definícia našej vládnej vrstvy, akurát, že to nie sú chudobní, otrhaní proletári. Nazval som ich preto lumpenelita.

Koho tam zaradiť? Uvediem len zopár príkladov:

Lumpenelita sú tí novinári z korporátnych médií, ktorí nám klamú a pritom vedia, že klamú. Oni vedia aj to, že my vieme, že klamú a napriek tomu klamú. Majú nás na háku.

Lumpenelita nás presviedčala, že vakcína je sloboda.

Lajčák-Kiska – švagrovia, Korčok-Šefčovič – švagrovia, jeden z dvojice v koalícii, druhý v opozícii: Rodina je ošetreaná, nech voľby dopadnú akokoľvek. Nie je to nezákonné, ale v zdravej spoločnosti by takého rodinkárstvo politikov nebolo akceptované. Oni samotní nás ale majú na háku.

Lumpenelita sú poslanci parlamentu, ktorí 3 dni po voľbách vystúpia zo strany na chrbte ktorej sa dostali do parlamentu a za jedno volebné obdobie zmenia aj 3x politické tričko. Aké majú zásady? Len jednu: Vlastný prospech.

Keď súčasný minister financií bol ešte premiérom, tak plagiátor premiér poveril ministra školstva plagiátora, aby pripravil zákon proti plagiátorstvu, ktorý schváli parlament, vedený plagiátorom. To nevymyslíš, to je slovenská politická realita. Na poste predsedu SNS je človek, ktorý bol prvý obvinený z plagiátorstva. Z čoho môže plagiátor obviňovať plagiátorov, čo im môže vyčítať, o akej morálke kázať? Majú nás všetci na háku, a ja si ich dovoľm nazvať lumpenelita. Je zbytočné uvádzať ďalšie príklady, bolo by ich neúrekom.

Morálka, etika, kultúra, charakter, skutočné vzdelanie a vedomosti, zbytočne ich vo vládnej elite hľadáte. Nie je to elita, slovenskú vládnú politiku ovládla lumpenelita. Situácia je ale identická pomaly v celej západnej Európe a v USA. Na mieste je otázka, prečo k takémuto spoločenskému vývoju došlo. Som presvedčený, že príčinou je fatálne zlyhanie spoločenských vied, ktoré môžeme v západnej Európe a v USA pozorovať posledné dve desaťročia. Dôsledkom je zlyhanie na najvyššej prioritě, na ideologickej prioritě. Presne z rovnakej príčiny zlyhal aj

sovietsky systém. Ja som, ako študent medicíny, musel robiť skúšky z vedeckého komunizmu a z vedeckého ateizmu. Boli to spoločenské pavydy, vedeli to aj prednášajúci a skúšajúci, ale oficiálne sa to uznávalo a rešpektovalo ako seriózne spoločenské vedy. Sovietsky systém stratil v 70-tych rokoch minulého storočia svoju myšlienkovú inšpiratívnu doktrínu, ktorá mu umožnila vyhrať II. Svetovú vojnu a dostať prvého človeka do vesmíru. Vedecký komunizmus a vedecký ateizmus ju nenahradili. Presne tak západ stratil svoju pozitívnu myšlienkovú doktrínu, ktorou porazil sovietsky systém. Bola to sloboda slova, sloboda vierovyznania, sloboda pohybu, skutočne slobodné a férové voľby a skúsenosť, že najlepší sa presadí, pretože je najlepší. Formálne to všetko platí, ale vo veľmi pokrivenej, zdegenerovanej podobe a už to nie je dôveryhodné. LGBT ideológia, klimaalarmizmus, BLM, vakcinačná hystéria sú snahy o náhradné témy, tak ako bol vedecký komunizmus a vedecký ateizmus. Moderná ideológia neoliberalizmu urobila za dvadsať rokov z Európy a USA väzenie intelektu. Väzenie preto, že zlikvidovala diskusiu. Uvedomte si, že aj pri najmiernejšej kritike voči liberálnym kampaniam odpoveďou nie je slušná diskusia, ale útok na osobu a nenávisťná nálepka: Homofób, antivaxer, ruský troll, hoaxer, dezolát... Vyhlásenie titulu "homofób roka" je nenávisťný myšlienkový krč, nič iné. V anglosaskej spoločnosti triumfuje priemernosť. Umožňuje to presadiť sa bezcharakterným karieristom, lumpenelita.

Aké je východisko z tohto marazmu v podmienkach Slovenskej republiky?

Vygenerovať vodcu, ktorý má rovnú chrbticu a nie je úplatný. Ktorý dokáže zdvihnúť hlavu a hovoriť pravdu, ktorý dokáže za tú pravdu aj bojovať a prinášať obeť. Povedať, že východiskom je návrat ku koreňom, k historicky overeným hodnotám a historicky overeným pravdám. Nie je potrebné vymýšľať drevené železko. Ak chceme prežiť ako národ a ako civilizácia, musíme takého človeka nájsť. Mali sme takých: Štúr, Štefánik, Hlinka. Bez nich by sme neboli. Boh ochraňuj Slovensko.

ŠTEFAN PAULOV

Kresba: Andrej Mišanek

Eskaľácia udalostí na Ukrajine a vývoj v Európe pripomína obdobie tesne pred vypuknutím prvej svetovej vojny. Dnes s rizikom, že bude mať možno jadrovú príchuť. Dochádza k ostreľovaniu jadrovej elektrárne, eskalujú zbrojné dodávky a vojenské akcie. Na Ukrajine ide o geopolitické súperenie USA a Ruska. Z EÚ a z jednotlivých štátov EÚ sa stali len pro americkí sekundanti (doslova štatisti), ktorí z konfliktu schytajú v ekonomicko-finančno-sociálnej oblasti len to negatívne. Pri vzniku prvej svetovej vojny sa písalo o samovražde Európy, tak v súčasnosti môžeme hovoriť o postupnej samovražde Európskej únie. Cieľom USA je predovšetkým oslabiť Rusko ako svojho geopolitického nepriateľa, ale pritom neváhajú oslabovať svojich geopolitických priateľov v EÚ, ktorí sú však zároveň aj americkými ekonomickými konkurentmi. Všetko sa odohráva na veľmi tenkom ľade, kde sa nedá vylúčiť ani použitie odstrašujúcej taktickej jadrovej zbrane. A to u nás v Európe, avšak dosť ďaleko od amerických brehov. Ako si ešte pamätáme pri vzniku prvej svetovej vojny súhrn zdanlivo izolovaných udalostí vytvoril výbušnú vojnovú zmes. Akoby sme na to zabudli a nepoučili sa. Pokiaľ sa intenzívne tvorí takáto vojnová výbušná zmes v našom susedstve (s bezprostredným dopadom na Slovensko), tak zdravý rozum hovorí, že treba tomu zabrániť. Naopak olej do vojnového ohňa prilievajú mainstreamové médiá a slová mainstreamových politikov. Vznikla propaganda a ideológia nezmierniteľnosti. Výstihol to chorvátsky prezident: „Politika Európskej únie voči Ukrajine je hlúpa...“. Tým „veriacim“ v správnosť súčasnej politiky EÚ odporúčame známu Andersenovu rozprávku so záverom: „Kráľ je nahý!“. Ak to nebude stačiť, tak súčasná apokalypsa v cenách a množstve plynu, elektriny a energii vôbec sa premietne v nastávajúcej apokalypse a to v zániku firiem, živností a dramatického postihu domácnosti. Životná úroveň citelne upadne. Nastúpi apokalypsa ekonomická, sociálna a politická... Tomu bude už každý rozumieť - veriaci i neveriaci... Navyše skutočná pravda sa stala podpultovým tovarom, tak ako pred rokom 1989 (za komunistov). Ak pri Záporoží hrozí ukrajinským odstrelovaním (možno s darovanou slovenskou municiou) najväčšej európskej jadrovej elektrárne druhý Černobyl, tak EÚ a Slovensku je to akoby jedno. S možnou rádioaktivitou v Európe - doslova v blízkosti Slovenska. Volal v tejto naliehajúcej veci premiér (minister zahraničných vecí) do Kyjeva? Určite nie. Držia sa skôr politiky - záujmy Slovenska na poslednom mieste. Môže vláda SR vylúčiť, že sa nejednalo o použitie munície zo SR? Na zdraví, životoch a bezpečnosti musí vždy záležať. Veď nechceme nejaký rádioaktívny mrak nad Slovenskom a strednou Európou. Snáď sa to nemá ignorovať, tak ako za vlády komunistov. Dnešný mainstream pokračuje v ignorancii hrozby bezpečnosti. Nanajvýš šíri polopravdy. Pripomína to ich komunistických predchodcov v čase neslobody a katastrofy v Černobyle. Nestačí, že už predsedníčka Úradu jadrového dozoru SR bije na poplach. Žiaľ, propagandistické čierno-biele videnie sveta pokračuje. Pravda (o príčinách a následkoch) nie je dôležitá, pokiaľ nevyhovuje t. č. mocným tohto sveta... Zatiaľ EÚ a Slovensko doslova dobíhajú (ekonomicky a sociálne) dôsledky svojej nedomyšlenej sankčnej politiky. Korekcia takejto politiky je v nedohľadne. Navyše bezpečnosť občanov je ohrozená možnosťou druhého Černobylu. Veď na nejakých Ukrajincoch a na nejakých Slovákoch mocipánom nezáleží... Diplomacia

a diplomati sú všetci zalezení v kúte. O pokusoch o diplomatické riešenie počujeme žalostne málo. Na seba zničujúci vývoj sa nereaguje ani z bruselskej centrálnej EÚ, ani z Bratislavy. Stali sme sa len obyčajnými pešákmi čakajúcimi na veliteľský pokyn (z Washingtonu). Ukrajinský prezident len robí to, čo mu USA povedia. Ak povedia boj. Vojna sa eskaluje. Ak povedia, tak môžeš vyjednávať, tak bude vyjednávať o mieri. Treba si všimnúť, že Zelenský robí vojensko-propagandistické ofenzívy vždy pred dôležitými medzinárodnými summitmi. A s natrčenou dlaňou spolu so stratami na bojisku... Zatiaľ však treba oslabovať Rusko a bojovať obrazne do „posledného Ukrajinca“ a zanechať (Rusku) „spálenú krajinu (Ukrajinu)“. USA je zemepisne oveľa ďalej od Ukrajiny (ako EÚ) a ekonomicky na tom všetkom profituje. Naopak pre zemepisne bližšiu EÚ je to energeticko-ekonomická devastácia

BRUNO ČANÁDY

Slovensko a jeho premárnené možnosti

v priamom prenose. Začala energeticko-ekonomická kríza s neúctnými sociálnymi dopadmi a s destabilizáciou spoločnosti. Dlhodobá hrozí „syrizácia“ Ukrajiny a časti Európy (možno i so Slovenskom) na pozadí boja o nový svetový poriadok. Kto nevie, čo je „syrizácia“, nech sa pozrie do súčasnej Sýrie, ktorá kedysi bola výkladnou skriňou prosperity a kultúry na Blízkom východe. Mierová diplomacia však stále nezodpovedne mlčí pri narastajúcich hrozbách s nedozernými ekono-micko-sociálno-politickými dôsledkami. Pre nás všetkých. V prípade devastácie politického systému (a demokracie) bude za to nečinná diplomacia v EÚ (i na Slovensku) spoluzodpovedná. Výstižne to nedávno povedal v nemeckej tlačí bývalý špičkový nemecký politik O. Lafontaine. Citujeme: „Nemecká zahraničná politika poškodzuje záujmy našej krajiny a neprispieva k mieru v Európe. Potrebuje úplnú zmenu orientácie. Ak existuje nebezpečenstvo vojny medzi jadrovými mocnosťami kvôli geopolitike USA, potom je úlohou nemeckých a európskych politikov urobiť všetko pre to, aby sa naše územie nedostalo do tohto konfliktu. Európa sa musí odúpať od Spojených štátov a hrať úlohu sprostredkovateľa medzi súperiacimi svetovými mocnosťami. Nemecko a Francúzsko majú spoločne potenciál rozvíjať nezávislú európsku zahraničnú a bezpečnostnú politiku. Je najvyšší čas začať. Nemôžeme sa vždy spoliehať na to, že keď vojna eskaluje, pri eskalácii vojny zabránime nukleárnemu svetovému požiaru“. Niet k tomu, čo dodať. Dnešné udalosti na Ukrajine s neúctnou vojnou, nezmyselným zabíjaním sa žiaľ výrazne eskalujú. Úsilie o ukončenie vojny je zdá sa v nedohľadne. Sme svedkami opotrebovanej vojny, ktorej víťazom bude ten, kto dlhšie vydrží. A to vojensky, materiálne, ľudsky, ekonomicky a finančne. V tejto súvislosti sa musíme zaoberať príčinami tejto slovenskej (ale už medzinárodno-geopolitickej) vojny, ktorá intenzívne prebieha za priamej asistencie predovšetkým USA (čiastočne i Nemecka a Francúzska) a s využitím ďalších štátov,

hlavne Poľska. Už má a bude mať devastačný vplyv na ekonomický rozvoj hlavne v Európe (a nielen tam) a vyvoláva nové mocenské usporiadanie vo svete. Poďme k príčinám, ktoré ďaleko presahujú rok 2022. Zdá sa, všetko začalo v roku 2007 na medzinárodnej bezpečnostnej konferencii v Mníchove so známym Putinovým prejavom, ktorým poľutoval zánik ZSSR a vyjadril veľkú nespokojnosť s bezpečnostným postavením Ruska. V tejto súvislosti sa nedávno vyjadril bývalý český minister zahraničných vecí J. Kavan, ktorý doslova uviedol. „Začalo to tak, že Američania ignorovali jeho varovanie a o rok neskôr Putin takmer rovnakými slovami zopakoval všetko, čo povedal na mníchovskej konferencii. Na moje prekvapenie ho Američania nielen ignorovali, ale krátko nato sľúbili Gruzínsku a Ukrajinu členstvo v aliancii. Podľa mňa tým priliali olej do ohňa, opäť raz vyprovokovali Rusko.“

nežazí, čo aktuálne predstavovalo 2,9 bilióna eur. V USA to bolo dokonca 5,9 bilióna dolárov. Na porovnanie verejný dlh USA presiahol už 30 biliónov dolárov. Geopoliticky a ekonomicky dôjde ukrajinskými udalosťami k urýchleniu zmien vo svetovej geopolitickej situácii. Výsledkom bude nielen unavené a (polo)vyčerpané Rusko, oslabené (a enormne zadĺžené) USA, ale tiež dlhodobá úspešná (a veľmi trpezlivá a asi nakoniec víťazná) Čína.

Dôjde k výraznému oslabeniu pozície EÚ, ktorá neobhajovala bytostné záujmy Európy. Z EÚ sa stal zadĺžený a upadajúci americký štatista. Spolu so, žiaľ, ešte viac upadajúcim Slovenskom. To budú porazení a víťazi vojny na spustošenej Ukrajine, resp. čo z nej zostane. Základným záujmom Slovenskej republiky musí byť urýchlené nastolenie mieru na Ukrajine. Slovensko ako hraničný štát je už dnes vnímané napr. nielen zahraničnými turistami, ale i investormi ako

nasvedčuje, že k vyholenej slovenskej armáde pribudne už úplne vyholená diplomacia. Veď zámorské príkazy sa musia plniť. Nevedí, že Slovensko nielen ekonomicky krváca... Potom príde vyholená slovenská ekonomika... Český minister spravodlivosti v parlamente k aktuálnej situácii priamo uviedol, že spolu s otrasením demokracie a pri rozvrate politického systému hrozí revolúcia. A na slovenskom Titanicu chce niekto hrať pred potopením tragické hry s osudom svojho národa. Vôbec nehľadá záchranné člny...

Ak zoberieme (aktuálnu) slovenskú politickú scénu, tak k jednotlivým základným politikom môžeme dať nasledujúcu charakteristiku.

Heger - je predovšetkým „premiérom prázdnych rečí“ a Slovenska v úpadku s takmer najmenším prírastkom HDP v EÚ. O energetickú krízu sa moc nestará a v kríze slovenského zdravotníctva paberkuje. Heger je výrazne

Samotný Kavan zašiel ešte do rokov 2021-2022. Podľa Kavana prezident USA Biden v decembri 2021 prisľúbil prijatie Ukrajiny do NATO, i keď to následne v roku 2022 už generálny tajomník NATO odmietol. Bývalý český minister zahraničných vecí Kavan k tomu doslova uviedol. „Bohužiaľ, povedal to už po začatí ruskej špeciálnej operácie. Keby to povedal skôr... Z môjho pohľadu to bola posledná príležitosť zabrániť jej spusteniu.“ K pôvodným príčinám ukrajinského konfliktu sa vyjadril už citovaný O. Lafontaine a to slovami: „Najneskôr pri puči na Majdane v roku 2014 USA ukázali, že nie sú ochotné brať ohľad na bezpečnostné záujmy Ruska. Dosadili bábkovú vládu USA a urobili všetko pre to, aby integrovali ukrajinské ozbrojené sily do štruktúry NATO. Uskutočnili sa spoločné manévry a neustále námietky ruskej vlády boli ignorované“. Lafontaine dodáva: „V tejto súvislosti sa používa lživý argument, že každý štát má právo slobodne si zvoliť svoju alianciu. Ale žiaden štát by nemal bez varovania postaviť rakety konkurenčnej mocnosti na hranici jadrovej mocnosti a naivne to ospravedlňovať slobodnou voľbou spojenectva“. Je na čitateľovi, aby si na základe mnohých informácií urobil svoj komplexný názor na príčiny, ale hlavne na spôsoby riešenia konfliktu na území susedného štátu. Netreba dodávať, že Lafontaine nie je nejaký ruský troll, ale zodpovedná a rozhladená osobnosť so svojou mainstreamovou politickou minulosťou. K aktuálnej európskej situácii belgický premiér pesimisticky uviedol, že nás nebude čakať jedná ťažká zima, ale bude to možno až desať ťažkých zim. Iný postoj zaujalo orbánovské Maďarsko, ktoré na základe dobrých vzťahov z Ruskom nadštandardne získalo dodávky lacnejšieho ruského plynu. Takto má konkurenčnú výhodu v rámci Európy a osobitnú konkurenčnú výhodu voči Slovensku s oveľa lacnejším plynom. Investori a občania Orbána nielen doma, to iste ocenia... Na dokreslenie neradostnej situácie vo svete. Infláciu v EÚ roztáčajú nielen ceny energií, ale tiež enormné tlačenie

bezpečnostné riziko pre ich prípadnú návštevu, pobyt (i investície) na Slovensku. Nehovoriac o možnom nedostatku veľmi drahého plynu (a energii vôbec) pre slovenské domácnosti a pre slovenskú ekonomiku v nastávajúcom období. To už by bola výrazná devastácia ekonomická a sociálna v priamom prenose. S nedozernými následkami. Zatiaľ si Slovenská republika počína skôr ako banánová republika, ktorej vláda hovorí áno (dnes možno „yes“) s úklonom... a to bez ohľadu na slovenské národné záujmy. Dražoba narastá. Sloboda v médiách sa obmedzuje. Demokracia upadá. Klesá vzájomná úcta a spoločenská súdržnosť. Svetlo na konci tunela moc nevidieť. Bezútešná normalizácia urýchlene pokračuje.

Retrospektívne Slovenská republika prešla od roku 1993 rôznymi obdobiami, kde si počínala lepšie i horšie. Bolo to v závislosti od kvalít politických elit, miery aktivity a odhodlania občanov a od medzinárodnej situácie a vplyvov zo zahraničia. Celkovo môžeme konštatovať, že Slovensko mohlo dosiahnuť väčší pokrok ako dosiahlo. Je to sumár nielen využitých príležitostí. Žiaľ, i mnohých nevyužitých, či doslova premárnených príležitostí, ktoré sa nakoniec nepremietli do dostatočnej prosperity Slovenska, náležitého rastu životnej úrovne jej občanov a ich všeobecnej spokojnosti. V súčasnom a hlavne v nasledujúcom ťažkom období budú občanov o to viac bolieť prípadne ďalšie premárnené príležitosti. Konzervovanie vojnových udalostí na Ukrajine (na dlhšiu dobu) je dobrá správa pre USA, devastačná správa pre EÚ a katastrofická správa pre Slovensko. Veď kto v budúcnosti bude investovať na hraniciach bojovej zóny, stále viac pripomínajúcej nejakú „európsku Sýriu“... Len ekonomicko-politický samovrah... A Slovensko sediace ticho v kúte bojace sa použije svoju jedinou zbraň - diplomaciu. Mierovú diplomaciu bez vojnového štvania a vojnových štváčov. Na to treba len rozhladených a inovatívnych ľudí, a nie „slonov v diplomatickom porceláne“ typu nejakého Nagya. Všetko

nekompetentným premiérom vlády národnej katastrofy. Jeho charakteristika spočíva, že už dlhodobo je bez vlastných - racionálnych myšlienok. Je obsahovo vyprázdnený. Jeho reči sú plné opakovaných plytkých fráz a ideologických floskuly. Akoby bol na „matovičovom vodítku“, ktoré nie, že nemôže, ale ani nechce (presnejšie nie je ani schopný) opustiť. Má ešte jedno dôležité vodítko vedúce do zámoria. Nakoniec na jeho charakteristické bezmyšlienkovité prázdne slová môžeme všetci najlepšie reagovať a to vypnutím zvuku. Príkladom jeho úplnej neschopnosti je katastrofické neriešenie stavu zdravotníctva a zdravotníkov, kde bezprostredne hrozí „zdravotná národná katastrofa“. Heger a jeho nekompetentný minister zdravotníctva budú za to plne zodpovední. Stal sa premiérom neschopnosti. Možno pre niekoho premiérom „politickéj impotencie“.

Matovič - možno pre niekoho „poloblázon“, ale schopný podať (na rozdiel od Hegera) aspoň nejaké podnety, ktoré síce nepochopíme, ale majú aspoň nejaký náznak (síce bez systémovej), ale myšlienky. Navyše často ešte scestnej, či priamo zvrátenej. Sú to však myšlienky, ktoré (našťastie) sa v praxi spravidla nerealizujú, lebo prichádzajú nové... a nové... Ešte zamotanějšíe... Je iste scestný, nevyspytateľný a zamotaný sám v sebe a pre psychiatrov bude vďačný námet pre ich vedecké práce. Matovič verejne rozglejil politický systém na Slovensku a výrazne znížil odbornú-morálnu úroveň upadajúcej slovenskej politiky. Stal sa síce nie jediným, ale aktuálne najväčším hrobárom dnešného politického systému a už ohrozuje zachovanie demokracie v dnešnej kríze. Občan sa oprávnenie pýta načo mu je takáto demokracia, ktorá umožňuje vládu nedôveryhodných osôb typu Matoviča. Osôb bez elementárnej zodpovednosti. Obyčajný občan začína nenávidieť politiku a politikov vôbec. Samotného Matoviča drží t. č. pri moci, len vidina poslancov (hlavne z Oľano), že obdobie krásnych parlamentných platoch raz skončí a budú musieť zaklopať na úrady práce. Nič im nezostáva, len byť

dočasne vernými a tlačit tlačidla pri hlasovaní. Inak Matovič mohol pri septembrových posulikovskej rekonštrukcii vlády trochu prekvapit. Príkladom je minister zahraničných vecí. Pri budúcej krízovej ekonomickej situácii to mohol byť jeden z mála rezortov, kde mohol získať nejaké pomyselné body za prípadné mierové aktivity (možno spolu s dodávkou lacnejšieho plynu na Slovensko). Diplomatické aktivity pre Slovensko a pre európsku záchranu z ukrajinského patu sa doteraz nediali. Vojnové štvanie (aj zo Slovenska) tomu nepomohlo. Ale to by sme od Matoviča čakali príliš...Doterajšia politika – Slovensko nie na prvom mieste - bude pokračovať. Akoby väčšinu nových ministrov vytiahli z Čaputovej klobúka...Nemožno vylúčiť, že to môže byť základom budúcej (polo)úradníckej vláde pod taktovkou Čaputovej, pokiaľ tomu nezabrání parlamentná opozícia. Uvidíme. Predčasné voľby nie sú až, tak pravdepodobné, ako sa na prvý pohľad zdá. Trestuhodne sa však nevyužila šanca, aby noví ministri spoločnosť aspoň viac spojovali ako rozdeľovali. Nakoniec asi budeme mať „dúhového ministra zahraničných vecí“. Ako vidieť, kultúrna vojna pokračuje a tzv. konzervatívne krídlo v Ofano a v Sme rodina zostáva štatistom a stalo sa absolútne nedôveryhodné pre akýchkoľvek konzervatívnych voličov.

Fico – ktorý dostal akúsi druhú šancu takpovediac z nebies (a z neschopnosti tandemu Matovič-Heger), keďže tu svoju 12 ročnú šancu doslova spackal. Je otázka, či sa poučil z minulosti, čo nie je úplne jasné. Vie dnes Fico, prečo bol maďarský premiér taký úspešný a Fico pri rovnakých možnostiach prepadol. Fico rýchlo prešiel do svojej sebaspokojnosti a do svojej domnej výnimčnosti na úkor cieľavedomej práce pri budovaní národnej základne. Ak Fico len nedomyšlene snil o jadre EÚ, tak Orbán upevňoval národnú zvrchovanosť, zmocňoval sa mediálnej sféry a ekonomických vplyvov v štáte. A cieľavedome upevňoval svoju moc v mene ochrany národných hodnôt. A moc mu dodnes zostala. Je legitímnou otázkou pre Fica, čo za 12 rokov na Slovensku vybudoval (nie pre seba, ale pre národný štát). Bolo to v podstate dvanásť premárnených rokov... Ani sľúbená diaľnica (Bratislava-Košice) nevznikla. Minimálne Orbán so svojim národným zakotvením sa na rozdiel od Fica nemusí báť nejakej maďarskej Naky, a na rozdiel od Fica ma rozhodujúcu a stálu mediálnu podporu práve od médií, ktoré stvoril. Fico jednoducho premárnil čas a nič nebudoval. Ak toto všetko Fico ešte dnes nepochopil, tak jeho budúcnosť je otázná. Je otázkou, či využije druhú šancu. Tretia šanca pre neho už určite nepríde. Potom skončí takmer ako Mečiar. Ak nie horšie. Možno mu napoviem, že musí popracovať pred slovenskou spoločnosťou na svojej národnej presvedčivosti. Zatiaľ nie je bohvieaká (takpovediac rozpačitá) a podľa toho aj v budúcnosti dopadne. Možnosť byť slovenským Orbánom definitívne stratil svojimi chybami z minulosti, hlavne svojou dlhoročnou nečinnou takpovediac seba uspokojivou záhaľkou. Nestačí len aktívne behať popri Dunaji, prípadne behať aj za... Podstata aktivity politika je niekde inde. Je otázkou do akej miere sa mu podarí zo slovenského pohľadu aspoň Orbánovi priblížiť.

Pellegrini – nič nemusí zatiaľ zásadne robiť, len vyčkávať, a pri svojich zatiaľ vysokých preferenciách. Je akýsi kompromisný kandidát, ktorý prijateľný (takmer) pre všetkých. Od progresívcov po národnárov (ak nejaký v parlamente bude). Je najvhodnejší kandidát pre Brusel a Washington. Je

to jeho sila a zároveň budúca výrazná slabina. Ochrana národno-štátnych záujmov zdá sa bude na úkor podstatnej preferencie zahraničných vplyvov. To sa mu môže však vypomstiť.

Sulík – bude pre jedných zradcom protifícovskej koalície a pre druhých racionálnym prvkom voči „matovčine“ vo vláde. Opustenie riadenia Slovenska v krízovom období (a v jeho ťažkých časoch), však bude mať dlhodobu skôr negatívnu ako pozitívnu vplyv. Je otázkou, či viac zutekal len pred Matovičom alebo alibisticky utekal od verejnej zodpovednosti v nastávajúcich krízových časoch...Možno na to čakajú progresívcí, aby zobrali časť voličov. Dobré by progresívcov padla taká úradnícka vláda, kde by sa pred voľbami verejne prezentovali pod kurtelou ich faktickej šéfy - prezidentky Čaputovej. Ešte jeden dôvetok minister školstva za SAS sa zapísal do histórie, lebo po prvý raz zaviedol výuku slovenčiny ako cudzieho jazyka na území Slovenska (v školách s vyučovacím jazykom maďarským). Tak dopadla slovenčina na Slovensku. Taký L. Štúr by sa v hrobe obracal... Máme tu ešte zopár tzv. národných politikov. Žiaľ ich politický výkon je slabý. Viac menej sa recyklujú medzi sebou a starostlivo strážia, aby sa tí schopnejší náhodou nedostali do ich „národných košiarikov.“ Tak asi aj dopadnú...Určité novum v politickom vývoji naznačila septembrová česká masová protestná demonstrácia v Prahe - ČR na prvom mieste. Možno „českých trumpistov“ doplnia nejakí „slovenskí trumpisti“ – so SR na prvom mieste. Priestor pre masový odpor na politickom základe tu je...Uvidíme kto to politicky zaplní...Vzniká pravdepodobné spojenie dôsledkov nastávajúcej hlbkej ekonomicko-sociálnej krízy, masových protestov a nových politických aktivít. A možno príde aj „slovenský Trump“. Možno...

Navyše aktuálne po odstavení ruského plynu cez Nord stream časom hrozí (možno na prahu zimy) prerušenie plynovej trasy cez Ukrajinu a cez Slovensko s dopadom na využitie plynu zo zásobníkov. Na LNG plyn vzhľadom na obmedzené LNG kapacity terminálov môžeme zabudnúť. Poľské terminály nestačia ani pre samotné Poľsko a chorvátsky terminál stačí akurát pre Chorvátsko. Možno reálnou trasou ako sa dostať k plynu bude južná trasa cez Turecko, Balkán a cez Maďarsko. To všetko vyžaduje okamžitú aktivistickú diplomáciu a priame rokovanie s Orbánom. A nepriamo cez Orbána (i mimo neho s Ruskom). Inak hrozí minimálne krach kľúčového slovenského priemyslu. Zatiaľ obhajovanie záujmov SR nebolo na prvom mieste...

Zostáva otvorenou otázkou ako dopadne v dohľadnom čase výber schopného (pronárodného) prezidentského kandidáta do druhého kola volieb. Reálne hrozí, že ochrana národno-štátnych záujmov sa v ďalšom prezidentskom období opätovne nebude konať. Je celkom pravdepodobné, že národný zázrak nebude...A nová vláda s Pellegrinim na čele a so skrytými a otvorenými progresívcami bude pre Slovensko nič moc. Brusel a Washington môžu zostať v pokoji. Bruselské, pre niekoho „progresivistické hodnoty“ budú mať otvorené dvere. Výpredaj národnej suverenity bude pokračovať. Možný budúci tandem Čaputová - Pellegrini si iste bude dobre rozumieť...Aj mainstreamové médiá dotvorené vo Ficovom vládnom období budú spokojné...Apatia občanov bude im plne vyhovovať. Občania minimálne ocenia koniec „matovčiny“ vo vrcholovej politike po rokoch politického stresu.

Slovenská republika nie je príliš veľký štát. Tomu pochopiteľne zodpovedá jej význam. Ale Slovensko nie

je bez významu, ani pre blízke a vzdialené mocnosti. V tom nesmieme strácať sebavedomie. Slovensko vo vlastnom záujme musí zachovávať priateľov a spojencov na všetkých svetových stranách. Pre Slovensko je existenčné nielen získať nových spojencov, ale hlavne nestratiť ani starých spojencov (a priateľov)... Nesmie stratiť dlhoročné priateľstvo s Ruskom a musíme mať rešpektované vzťahy s Čínou a Indiou. Je potrebné rozvíjať hlavne priateľstvo a spojenectvo v rámci štátov EÚ, osobite s Českou republikou a s Poľskom. Nevynímajúc susednú Ukrajinu. Dôležité je tiež zachovať partnerstvo s USA a s NATO, ale rozhodne pri posilnení suverenity v slovenskej obrane a slovenskej suverenity v rozhodovaní. Máme byť naďalej členmi EÚ, ale pri zachovaní slovenskej suverenity pri európskom rozhodovaní. Právo veta pre členské štáty EÚ musí byť kategoricky zachované. Osobitne musíme aktivizovať spojenectvo a part-

nerstvo všetkých štátov V 4 a byť motorom zblížovania a mediátorom roznosti postojov v rámci štátov V 4. Je potrebné rozšíriť spoluprácu so svojim najväčším ekonomickým partnerom – s Nemeckom. Pritom však musíme dôsledne (a nekompromisne) obhajovať a akékoľvek náznaky zásahov do slovenskej suverenity (cez jasné odmietnutie posledných nemeckých návrhov na zrušenie práva veta v EÚ). Štátne hranice (i tie trianonské) v strednej Európe musia byť posvätné. To je naša červená čiara voči Orbánovi a podmienka užšej spolupráce s Maďarskom. Na každé spochybňovanie trianonských hraníc musíme rozhodne odpovedať politicky, diplomaticky, v krajnom prípade i suverénnou vojenskou odstraňujúcou silou (o ktorú sme, žiaľ momentálne prišli). Ekonomické a sociálne otrasy, ktoré čakajú Slovensko a EÚ spôsobia všestranný úpadok a pravdepodobne vytvoria dlhodobý politicko-

bezpečnostný chaos. Istoty výrazne nahradia neistoty s nepredvídateľnými dôsledkami pre budúcu nielen bezpečnosť a pre zvyšky slovenskej suverenity. Slovensko a Slováci sa dostali podobne ako celá Európa na rázcestie. Čaká ich cesta k budúcej prosperite, ochrane všeobecných hodnôt a dôstojného miesta pre život alebo to bude cesta hlbokého a nezadržateľného úpadku. Momentálne to vypadá skôr na európsky a slovenský úpadok. Je to však hlavne na nás, ale nielen na nás ako to so Slovenskom nakoniec dopadne. Musíme si vybrať medzi národnou suverenitou a vazalstvom. Medzi nie už ekonomicko-spoločenskou stagnáciou, ale doslova depresiou alebo revolučnou zmenou. Zachovanie slovenskej suverenity vyžaduje všestranné rozšírenie slovenských aktivít, vrátane aktivít národných elít. Aby sa Slovensko do budúca nakoniec opäť nestalo – Slovenskom premárnených príležitostí.

Čo sme to my kresťania zač, keď vrcholom našej odvahy je počítač?

Čítal som nedávno na počítači zbierku antických citátov. Šokovalo ma, akú úlohu vtedajší myslitelia prisudzujú peniazom. Dokonca predpokladajú, že aj brány podsvetia sa dajú otvoriť peniazmi. Bude to asi tým, že autormi týchto citátov boli pomerne bohatí, úspešní a zaistení ľudia, na rozdiel od nádečníka Ježiša. Ten sa pohyboval medzi ľuďmi, ktorí si vlastnými rukami, šikovnosťou a niekedy aj podvodmi zarábali na holú existenciu. Nikdy ich nikto neistil, tobôž taká veľkolepá organizácia, akou je už dlhé stáročia Cirkev katolícka. Samozrejme, v menšej miere aj iné a elitnejšie organizácie, ktoré si berú Božie meno do úst, nepochybujem, že občas aj nadarmo.

Nastal skrátka čas pokánia pre nás aj pre naše cirkvi a iné ušľachtilé a sebachváliace zoskupenia. Nikto iný to za nás neurobí. Nezakladajme si na tom, že sa ešte nazývame katolíckmi. "Nenamýšľajte si, že ste synovia Abraháma. Lebo Boh má moc aj z týchto kameňov vzbudiť synov Abrahámovi." / Mat. 3,9 a Luk. 3,8 / Uvedomme si už konečne, aká je to tragédia, keď pápeža prezývajú pačapapa!

Mal som veľké nádeje v to, čo Cirkev a obzvlášť rehole dokážu po Nežnom prevrate, ale bol som trpkou sklamaný, česť individuálnym výnimkám. Táto výčitka sa týka správanie rovnako liberálnych, ako aj konzervatívnych katolíckych kruhov a množstva inštitúcií na nich naviazaných. Točia sa ako ringišpil okolo seba samých a problémy a bolesti ľudí a spoločenstva sú im ukradnuté.

Aj keď úprimne a výstižne nariekajú nad súčasným úbohým stavom našej civilizácie, nevidím, že by sa snažili menovať príčiny, ktoré k takémuto stavu viedli a takisto sa otvorene nehovorí o možnostiach nápravy a rezervách, ktoré nám poskytuje odvážne a nekompromisné hlásanie evanjelia.

Dostal som od konzervatívneho evanjelického časopisu ponuku na prihovor ku školskému roku. Čosi som napísal a chcem tým poukázať na to, že konkrétne zážitky nás často poznačia viac, ako akékoľvek teoretické hlbokosti.

Do školy som začal chodiť roku 1964. Boli to chudobnejšie časy ako dnes, ale oveľa veselšie, pretože detí bolo oveľa viac ako psov. Prvý rok som vychodil ešte na dedine. Boli to pre mňa nebezpečné časy a anjeli strážni mi viackrát pomohli. Padol som napríklad do hnojiska, keď som sa predvážal na múriku a životná kariéra by sa mi už vtedy skončila, keby otec práve nešiel okolo. Živo sa pamätám aj na to, ako som v susedovej záhrade liezol na strom a tri okoloídúce babky ma vystríhali, že padnem. Aj som padol a bol som len na chvíľu otrasený, ale tváril som sa, že nemôžem chodiť, lebo som sa chcel odviezť sanitkou. Bolo to moje prvé vedomé klamstvo a prvá jazda autom.

Školská kariéra sa takisto nezačala slávne, lebo sesternice sa po polroku chválili veľkou jednotkou a ja veľkou trojkou, keďže som už vtedy zle videl a zistilo sa to až v druhom ročníku. Z prvých rokov si pamätám hlavne skákanie po lavi-

ciach, hádzanie kriedou a zápasy so spolužiakmi. Asi naozaj platí, že v určitom veku ten biblický prút v primeranej miere osoží rozumovému aj charakterovému vývoju.

Asi je pre deti aj potrebné toto obdobie spurnosti a zloby prežiť. Stretol som totiž nedávno v autobuse skupinu asi osemročných chlapcov s dvoma vychovávateľkami. Chlapci vyzerali normálne, ale za celú tú polhodinu nič nehovorili, len pozerali s polootevorenými ústami. Keď chcela jedného z nich vychovávateľka pohladit', odstrčil jej ruku a ďalej pozeral do seba. Tam som si uvedomil, akým poľutovaniahodným zjavom je autizmus.

Nová fáza v školskom vývoji nastala roku 1968, keď nám zvesili prezidenta Novotného a niektorí učitelia začali spomínať Štefánika a kresliť na tabuľu slovenský dvojkríž. Prišiel však 21. august a zárodok demokratickej sa počas dvoch-troch rokov rozpustila. Otec kupoval Kultúrny život a Literárni listy a aj cez ne som sledoval, ako sa postupne lámu charakter. Takto som pomerne rýchlo dospel a prejavili sa zárodoky môjho celoživotného záujmu o filozofiu. Vďaka Bohu za všetko, aj za neprijemnosti, ktoré zvlášť mladý človek ťažko prežíva!

Buďme teda ako deti, lebo ináč nevojďme do kráľovstva nebeského. Pravdaže, nie v zmysle naivnosti a neskúsenosti, ale v tom, aby sme si zachovali detskú úprimnosť, odvalu a nadšenie. Tie nás vedú veľmi vyzbrojit' a mnohých zlých odzbrojit', aby som reflektoval aj súčasnú bojovú dobu.

VLADO GREGOR

Začiatok Aljašskej duchovnej misie (nazývanej v ruštine aj „Kadžackaja“ – podľa ostrova Kodiak) je považovaný rok 1741, keď dvaja duchovní z lode Svätý Peter slúžili na pobreží Severnej Ameriky pravoslávnu liturgiu. V tej dobe mohol sotvako tušiť, že sa tu liturgia sv. Jána Zlatoústeho bude sláviť až do súčasnosti, ba dokonca v jazykoch miestneho obyvateľstva. O 280 rokov neskôr som sa do severských končín vybrala po stopách svätého Innoketija (Ivana Veniaminova) – misionára, prvého pravoslávneho biskupa Kamčatky, Jakutska, Priamuria a Severnej Ameriky, metropolitu moskovského a kolomenského, autora gramatiky aleutského a tlingitského jazyka.

EKLUTNA

Z najväčšieho aljašského mesta Anchorage vedie cesta Alaska Route 1 smerom na severovýchod. Po častých letných dažďoch sa nad horami drží hmla, najvyšší štít Denali nevidno, asfalt je mokry a pri ceste vonia ihličie, trávy a vrbovky. Asi 40 km od Anchorage – mesta s názvom pripomínajúcim kotvisko, sa nachádza obec Eklutna v súčasnosti asi so sedemdesiatimi stálymi obyvateľmi. Obec založili miestni obyvatelia z národa Athabaskov (z jazykovej rodiny Dene) ešte pred stavbou hlavného cestného ťahu. Autá sa tu zastavujú ani nie tak kvôli živým, ako kvôli mŕtvym. Nachádza sa tu totiž unikátny cintorín, ktorého hroby pripomínajú akési miniatúry drevenej architektúry alebo skanzen.

Výraznými farbami natreté strechy domčekov už z diaľky pútajú pozornosť. Ide o tzv. domy pre dušu, ktoré stavajú Athabaskovia nad miestom posledného odpočinku svojich zosnulých. Rusí misionári prišli do týchto končín v prvej polovici 19. storočia, keď došlo k inklúzii pravoslávneho kresťanstva a pôvodnej viery miestnych obyvateľov. Keď sa Athabaskovia dozvedeli o štyridsaťdennom období, kým duša po smrti dôjde do pekla alebo do raja, nepáčila sa im predstava, že by duše zosnulých pobývali bez miesta odpočinku v ich osade. Preto sa rozhodli postaviť im nad hrobmi drevené príbytky. Podľa zručnosti pozostalých dostávali domčeky svoj rôznofarebný – najčastejšie červený, modrý či žltý vzhľad, a niektoré aj podobu drevo-rezbárskeho majstrovstva. Ako napríklad viacposchodový domček pre duše zosnulých rodičov, ktorý podľa vzoru domčekov pre bábiky postavil miestny rezbár.

Pridávame sa k skupinke turistov, ktorých po cintoríne sprevádza miestny diakon Ruskej pravoslávnej cirkvi v Amerike (OCA – Orthodox Church in America). V zelenosivej mikine s flegmatickým americkým výrazom vysvetľuje základné postuláty pravoslávnej viery a cirkevnej praxe. Prechádzame pomedzi jednotlivé náhrobky. Upozorňuje nás na domčeky, uprostred ktorých stál ešte menší drevený prístrešok – symbolizujú ženy, ktoré zomreli v tehotenstve. Na cintoríne sa objavujú pozostatky obalov od jedla a nápojov, čo po štyridsať dní nosili pozostalí svojim zosnulým. V niektorých prípadoch sa ich obsah dochoval doteraz: v plechovkách od piva či fľaštičkách whisky. Niektoré obydlia pre dušu krásia ohrádky. Za miniatúrnymi okenicami hľadajú na návštevníkov tváre svätcov z drobných ikon. Niektoré domčeky udивujú vypracovanými detailmi konštrukcie. Iné sa už rozpadajú na prach, zostali po nich len trámy trčiacie zo zeme či strechy, čo pomaly pohlcuje vlhká pôda. V nízkom poraste sa skvejú oranžové bobule. Na cintoríne zostali hroby Athabaskov zo začiatku 20. storočia až po rok 2021. Večný odpočinok tu našli aj obeť pandémie. Pred niektorými domčekmi sa skvejú pravoslávne osmikoncové kríže. Pri nich ležia zväčša v zemi kamenné tabuľky

KATARÍNA DŽUNKOVÁ

„Nepaitnaq tamalkuitnun“

Po stopách pravoslavia na Aljaške

s menami, no niektoré drevené domčeky zanikajú bezmenné. Na náhrobkoch sa nájdu zmienky o veteránoch Druhej svetovej vojny či Vojny vo Vietname. Čítame mená: Steve Nick Prokopeuff, Bobby Paul Alex či Stephan P. Oskolkoff Jr. Zaujímavosťou je, že na cintoríne odpočívajú aj rodina židovského vierovyznania.

Pri cintoríne sa nachádza starý kostol sv.

Mikuláša postavený okolo roku 1870 v neďalekej obci Knik, prenesený do Eklutny približne v roku 1900. Ikony a liturgické odevy boli do kostola privezené z Ruska. Táto drevená stavba dnes slúži ako múzeum, funkčne ho nahradil nový kostol svätého Mikuláša z roku 1962. Vystavené sú bohoslužobné knihy z čias posledných dekád Ruského impéria, liturgické predmety a deko-

rácie, na ktorých bledne farba, akoby chceli staré obrazy zaniknúť, splynúť s bielou a nechať priestor novej dobe.

Informačné panely stručne oboznamujú návštevníkov s pôvodným obyvateľstvom Aljašky a s rozšírením pravoslavia v týchto oblastiach. V stručnosti je opísaná osobnosť metropolitu sv. Innoketija, aleutsko-ruského kreolského kňaza sv. Jakova Necvetova, zmieňovaný je aj aleutský vizionár, blahoslavený Ivan Smirennikov. Keď sa sv. Innokentij roku 1828 priplavil na aleutský ostrov Akun, prekvapilo ho očakávanie jeho príchodu a aj znalosť Sv. Písma a cirkevnej praxe u miestneho obyvateľstva, hoci roky neboli v kontakte s misionármi. Vysvitlo, že starešina Ivan Smirennikov mal videnia, v ktorých sa s ním rozprávali anjeli a misionár otec Makarij ho učil cirkevným znalostiam.

V cirkevnej „lavke“ sa dá kúpiť zopár suvenírov či nahrávky liturgických spevov aj v miestnych jazykoch. Z vyobrazenia svätých zaujme chlapec z ostrova Kodiak – svätý Peter Aleutský, s pôvodným menom Cungagnaq. Bol jedným z duchovných synov sv. Hermana Aljašského a spolu so skupinou Aleutov ho Ruská americká spoločnosť presídlila do svojej novej kolónie v Kalifornii. Roku 1815 ho tam zabili španielski vojaci. Prezerám si kreslené pohľadnice a odznaky – sú jednoduché, vlastnej výroby, ale pre neobyčajnosť miesta ma fascinujú. Dia-kon sa s nami priateľsky lúči a my vyrážame ďalej na sever. Popri hlavnom ťahu zbadáme ďalšie ohradené cintoríny Athabaskov, či skôr nevelké skupinky hrobov s farebnými drevenými domčekmi pre duše zosnulých.

FAIRBANKS

Mohutná hora Denali (v jazyku Koyukon „vysoký“) sa týči do výšky 6190 metrov ako obrovská ľadová kopa či mocná matka, okolo ktorej pôsobia aj okolité dvetisíc metrov vysoké hory len ako deti. Nevidíme ju a bez jej grandióznej ťažkej siluety vyzerá celá krajina „obyčajnejšie“. Obyčajnou však nie je. V diaľke pozorujeme samotárske medvede. Svetlú medvedicu s tmavohnedým mláďaťom so záujmom hľadiacim do tundrového porastu; osamelého samca putujúceho cez strmú stráň či statného grizlyho, ako prechádza po vyschnutom koryte rieky

Snímka hore: Krajina Baranovovho ostrova

Dole: Autorka eseje Katarína Džunková

s otcom Andrewom Wassilliem a lektorom Georgom so slovenskými koreňmi

v pravoslávnom chráme sv. Hermana vo Fairbanks

Vpravo hore: Z katedrály sv. Archanjela Michaela

v meste Sitka na Baranovovom ostrove

Vpravo dole: Cintorín národa Anthabaskov

v Eklutne na Aljaške s povestnými domami pre dušu

s krdľom strák poletujúcim nad hlavou. V národnom parku Denali sa preháňajú stáda sobov karibu, motor autobusu vyplaší pri ceste krdlík jarabíc. Keď sa zvečeri, k okrajom ciest vychádzajú z hĺbin lesa losy – štíhle a monumentálne zároveň, ich chrby sú zvlnené ako aljašský horizont.

Míňame krajinu ďalej na sever. V širokých pásmach tundry rastú smreký vzdialené od seba, akoby ich niekto takto rozosial; no predsa majú k sebe blízko, akoby ani strom nedokázal žiť celkom osamote. Ich koruny sú posiate desiatkami šišíek, niektoré pripomínajú až kupolu. Inde sa ich vrchol

rozdvojí, či roztrojí, každý severský smrek tak dostáva individuálnu podobu. Dostávame sa až k najsevernejšej aljašskej farnosti Americkej pravoslávnej cirkvi (ďalej OCA) – ku Kostolu sv. Hermana v druhom najväčšom aljašskom meste Fairbanks. Kostol nesie názov podľa aljašského vierozvesta svätého Hermana (cca 1751 – 1836), pochovaného na ostrove Kodiak, kde sa dodnes nachádza kňazský seminár. Okrem tohto kostola sa vo Fairbanks nachádza aj katolícka farnosť a protestantské farnosti rôznych denominácií.

V seminári na Kodiaku študoval aj miestny farár, otec Andrew Wassilie z národa

Yupik. Zdá sa, že práve národ Yupik dáva teraz Aljaške veľa pravoslávnych kňazov. Pôvodné obyvateľstvo oblasti okolo Fairbanks tvorili pôvodne Athabaskovia. Aj oni sú dnes súčasťou miestnej farnosti, rovnako ako aj mnohí konvertiti z protestantizmu či ateizmu, potomkovia prisťahovalcov z Ukrajiny, dokonca aj zo Slovenska. Hlboko ma dojal lektor George, ktorý sa po liturgii pýtal, odkiaľ pochádzam. Keď som odpovedala, že zo Slovenska, zaujímal ho presný región. V prvý okamih som si myslela, že je to zdvorilostná otázka, veď určite oblasti Slovenska nepozná. Ako som sa však mýlila! Georgovi starí rodičia boli gréckokatolíci zo Zemplína. Po príchode do USA konvertovali na pravoslávie, ako sa to dialo na základe iniciatívy bývalého gréckokatolíckeho kňaza narodeného na území Slovenska, Alexisa Tótha (1853 – 1909), ktorý je dnes uctievaný v OCA ako svätý. Gréckokatolíci prevažne z územia Rakúsko-Uhorska v tej dobe nenachádzali pochopenie medzi americkými katolíckymi biskupmi latinského obradu.

Liturgia prebieha dôstojne a pokojne. Je celá v angličtine, jej hudobná zložka miestami prechádza do jazzových tónin. Výnimku tvorí niekoľko fráz v jazyku Yupik s ohľadom na pôvod otca Andrewa, napríklad zvolanie „Pokoľ všetkým!“ – „Nepaitnaq tamalkuitnun!“ Na konci zaznelo zvolanie v cirkevnej slovančine: „S prazdnikom!“ Keďže sa blížil september a začiatok nového školského roka, deti dostávali po liturgii špeciálne požehnanie. Malých školákov vodili k otcovi elegantne oblečené mamičky pripomínajúce noblesu vlastnú východoslovanským ženám. Vo svetle svieč sa leskla ikona svätého Hermana vyrobená z korálok. Voňalo kadidlo. Požehnaná aljašská nedeľa.

SITKA

Malé lietadlo pristáva oblúkom nad Baranovovým ostrovom. Pristávacia plocha je taká úzka, až sa takmer dotýkame vysokých aljašských smrekov, ostrých skál trčiacich z oceánu a rybárskych lodí oscilujúcich okolo pobrežia. Ani za stáročia sa tu takmer nič nezmenilo. Oceán je naďalej bohatý na ryby, rybárske lode rozhadzujú siete ako pavučiny viditeľné aj z lietadla. Len dnes tu nelovia Tlingiti na svojich úzkych člnoch – „bajdarkách“. Dnes tu brádzia vody moderné lode a je to raj aj pre amerických turistov, čo tu vyhládávajú divočinu a ticho.

Ostrov je pomenovaný po ruskom podnikateľovi, štátnom úradníkovi, hlavnom správcovi Ruskej Ameriky, Alexandrovi Andrejevičovi Baranovovi (1747 – 1819). Na námestí stojí dokonca jeho totem pripomínajúci obdobie ruskej vlády nad ostrovom: na vrchole sedí A. A. Baranov, pod ním ruský

medveď, predstaviteľ kmeňa Tlingitov, krkavec, ruský dvojhlavý orol a napokon miestny druh medveďa. Podľa slov miestnych, v oblasti duchovného života si obyvateľstvo uchovávalo lepšie spomienky na ruskú správu než na americkú. Pravoslávni misionári totiž dovoľovali Tlingitom slávenie pôvodných rituálov, vrátane populárneho sviatku potlač. Na rozdiel od presbyteriánskych misionárov, ktorí uplatňovali striktnú politiku asimilácie. Donedávna sa socha A. A. Baranova nachádzala vo verejnom priestore, avšak roku 2020 ju presunuli do interiéru historického múzea.

Hlavné mesto ostrova Sitka (tlingitsky: Sheet'ká) malo pod ruskou správou v rokoch 1799 – 1867 názov Novoarchangel'sk. Prezývali ho aj „Paríž Pacifiku“, uchvacoval svojou drevenou architektúrou a opevneným zámkom na kopci. Dnes zo zámkovej hory zostali len delá namierené pôvodne na tlingitské osídlenie a pamätne tabule na miesto vztýčenia americkej vlajky namiesto ruskej. Na tom istom mieste bola prvýkrát vztýčená aj americká zástava so 49 hviezdami, keď sa Aljaška roku 1959 stala plnohodnotným štátom USA. Znamenitú stavbu zničil mohutný požiar roku 1894.

Prírodné katastrofy však obišli rezidenciu prvého ruského biskupa Aljašky (Russian Bishop's House, Русский архиерейский дом), ktorá je považovaná za jednu z najdostojnejších stavieb Ruskej Ameriky. Konštrukcia z rokov 1841-1843 je príkladne zakonzervovaná, zachovali sa pôvodné trámy ukladané podľa fínskych staviteľov. Pri archeologickom výskume sa dokonca v jej základoch našli byliny, ktoré mali podľa tlingitskej viery odpúdiť zo stavby zlé sily. Okrem rezidencie biskupa slúžila priestorná budova aj ako škola – na stenách sa napríklad zachoval ručne napísaný rozvrh hodín v ruštine. Budova poskytovala taktiež domov sirotám a jej časť krátkodobo fungovala aj ako hostinec.

V nedeľné ráno sa otvorí Katedrála sv. archanjela Michaela z roku 1848, ktorá si svoju pôvodnú podobu zachovala aj napriek obnove po ničivom požiari. Na liturgiu prichádzajú tlingitské ženy v šatkách pripomínajúcich vzory z Pavlovského posadu. Na pozadí ikon s ruskými nápismi má človek pocit, že sa nachádza práve niekde na ruskom vidieku. Onedlho zvonia zvonky i v katolíckom Kostole sv. Gregora. Ihneď si tam všimnú nové tváre. Kňaz po omši oznámi prítomnosť hostí a ukazuje na dvoch, čo k miestnej dobroprajnej komunite nepatria. „Where are you from?“ „From Michigan!“ odpovedá svalnatý pán. Ozve sa nadšený potlesk ako reakcia na návštevníka z iného štátu USA. Potom kňaz ukazuje na mňa. „From Slovakia...“ odpovedám. Ozve sa ešte búrlivejšie tleskanie. Niektorí si prikladajú k uchu dľaň, aby lepšie počuli meno tej tajomnej krajiny. Prichádzajú za mnou a podávajú mi ruku, vyjadrujú počudovanie, že takého host'a ešte nemali.

Zatváram oči. Predo mnou sa rozprestiera striebřistý oceán. Počujem volanie krkavcov. Nad hlavou mi krúžia celé krdle, sú tu prítomné ako u nás holuby. Nečudo, že tak výrazne vystupujú v mytológii kmeňa Tlingitov. Ich hlboké, osudové volanie prerušuje bojový pokrik orla, ktorý sem taktiež priletel za rybami. Plesk! Šplech...! Čosi sa neustále, takmer rytmicky ozýva na hladine. Počujem, ako sa hýbu ryby. Počúvam lososy. Vyhadzujú sa nad hladinu v húfoch. Je obdobie neresenia, v riekach a v oceáne je ich teraz toľko, že stačí len hodiť udicou, priam napriam ruku, a skutočne sa vám v nej zaleskne strieborná ryba. Tak sa tu hrávajú deti. Videla som aj medveďa baribala, ako bez námahy, až by sa zdalo, že takmer z nudy, loví v stojatých vodách obrovské lososy.

Hlas krkavcov znie ráno i večer. Krkavčie

matky, krkavčí otcovia, krkavčie deti... V slnku sa leskne ich oceľovo čierne perie. Pre Tlingitov je krkavec mýtickým vtákom. Krkavec stvoril svet. Krkavec navrhol ľuďstvu slnko, keď ho ukradol lakomý človek. Do krkavca sa prevetlil šaman, aby prenikal do sveta duchov. Krkavec bol obyvateľom ostrova skôr, než ho osídlil človek. Samotní Tlingiti sa rozdeľovali na dve skupiny: na „krkavcov“ a na „orlov“. Krkavce na totemoch často zobrazovali s ušami, akoby počuli všetko aj ľudským ušiam nepočuté.

FORT ROSS

Cesta sa kľukatí okolo Russian river, kde majú hniezdiská šedé pelikány pripomínajúce svojou mohutnou konštrukciou požiarnické lietadlá pomaly pristávajúce na vodnej hladine. Sme v Kalifornii. Na brehoch sa hromadia skupinky oddychujúcich výletníkov. V niektorých častiach rieky stoja na strmom zráze chatky s pozemkom končiacim pri brehu, čo mi mimovoľne pripomenulo chatové oblasti pozdĺž Berounky či ďalších českých riek. Minieme most pred neveľkou drevenou „hospodou“ s ruskou vlajkou. Kreslený medveď na plagáte láka hostí dnu – z jedálneho lístka mi zostali v pamäti peľmene. Z bývalej ruskej prítomnosti v okolí sa snažia urobiť atrakciu. Ale my smerujeme bližšie k pobrežiu. Pod serpentínami čnejú strmé útesy, oceán do nich udiera spenenou tmavomodrou päšťou.

Naším cieľom je Fort-Ross – ruská pevnosť v Kalifornii z roku 1812, ktorej teritórium sa teraz príkladne udržiava ako historicko-prírodný pamätník. Pevnosť Ross bola zamýšľaná ako hospodársky bod Rusko-Americkéj spoločnosti na zásobovanie Aljašky a obchodovanie s kožušinami a ďalšími produktmi, prípadne ako miesto na rozširovanie ruského vplyvu na americkom kontinente. Za svoje

krátke, no intenzívne trvanie do roku 1841, keď spoločnosť pevnosť predala do rúk amerického statkára, sa v nej odohral pozoruhodný kus dejín. Z hospodárstva sa tu darilo najmä chovu hovädzieho dobytku, koní či oviec. Ročne sa tu vyprodukovali stovky kilogramov vlny na vývoz. Remeselníci vyrábali nábytok a úžitkové predmety, v blízkom zálive stavali lode, pričom niektoré z nich predali Španielsku. Stál tu prvý veterný mlyn v Kalifornii (1814), stáli prvé kalifornské sklenené okná, pestovali sa tu ovocné stromy a na neďalekých územiach hospodáril niekoľko fariem.

Obyvateľstvo kolónie bolo mnohonárodnostné. Najväčšiu časť predstavovali, pochopiteľne, Rusi, žili tu ale i Jakuti, Fíni, Švédci či miestne indiánske obyvateľstvo. Smutnú skutočnosť predstavuje fakt, že tu bolo privezených niekoľko desiatok Aleutov z ruskej Aljašky. Rusi ich využívali na lov morských vydier, ktorých kožušina sa veľmi cenila v medzinárodnom obchode s Čínou. Boli lovené až v takej miere, že sa morská vydra stala chráneným živočíchom a takmer došlo k jej vyhubeniu. Na cintoríne dodnes čítame na identifikovaných hrobách mená domorodcov z ostrova Kodiak: Varvara Pininchina, Roman Agchyaesikok, Petr Izhuoak, Ivan Taneikak Apalnak, Osip Shaia... V Kaplnke Sv. Trojice vo Fort-Ross nežil nastálo žiaden pravoslávny kňaz. Akou radosťou potom bolo, keď kolóniu navštívili kňazi, napríklad biskup sv. Innoentij, ktorý sa tu zastavil roku 1836 na takmer 40 dní, počas ktorých udeľoval ľuďom sviatosti.

Kolónia Fort-Ross mala slúžiť aj ako zásobovací bod pre Aljašku, keďže transport z pevninského Ruska bol obzvlášť v zimných mesiacoch nemožný. Keď sa však podarilo uzatvoriť zmluvu o zásobovaní so spoločnosťou Hudson's Bay Company, ukázalo sa vydržiavanie pevnosti v Kalifornii ako zbytočné. V roku 1841 bola pevnosť predaná americkému podnikateľovi J. Sutterovi.

Okolo veže Kaplnky sv. Trojice krúžia v oceánskom vetre supy. V jeho poryvoch sa na vypálenej trávě skláňa oranžovo kvitnuci „mak“ – slnčovníka kalifornská, symbol Kalifornie. V kríkoch za domom posledného správcu pevnosti A. G. Rotčeva sedí kolibrík. Ešte sa pomodlím na miestnom cintoríne, myslím na hroby s ruskými a indiánskymi menami, a už sa večerné slnko zableskne na hladine oceánu.

Štartujeme a míňame brehy Russian river. Dnes je táto rieka symbolom kajakov, letného odychu, kúpania a piknikov... Málokoho zaujíma, čo sa tu dialo pred dvesto rokmi. V zadnom zrkadle sa ešte objaví zmenšujúca sa drevená konštrukcia nad útesom. God bless you, Ruská Amerika!

KATARINA DŽUNKOVÁ
Na snímke
totem správcu
ruskej Severnej Ameriky
A. A. Baranova v Sitke

Prenasledovanie je charakteristickou črtou kresťanstva. Dá sa povedať, že sme prenasledovaní „dostali do vena“. Naš majster a učiteľ to predpovedal svojim apoštolom jasne a zreteľne: „Spomeňte si na slovo, ktoré som vám povedal: Sluha nie je väčší ako jeho pán. Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás.“ (Lk, 21,12).

Prvé tri storočia kresťanstva sú takmer nepretržitou reťazou prenasledovaní. Ako je zaznamenané

poľutova-niahodné prejavy neznášanlivosti stáli veľa preliatej krvi na oboch stranách barikád. V tomto ohľade zvlášť bolestné bolo 17. storočie, keď sa kresťanská Európa zmietala v neľútostných bojoch, ktoré vyvrcholili v Tridsaťročnej vojne (1618-1648). Stáli nielen veľký počet ľudských obetí, ale spôsobili aj obrovské materiálne škody. V niektorých oblastiach Nemecka a v Čechách bola vyhubená tretina obyvateľstva. Mnohé mestá boli vypálené, mnohé

bia. Medzi iným sa tam uvádza:

“Z čirej nenávisti voči viere a v snahe vykoreniť Katolícku cirkev, mnoho kňazov bolo zabitých, ťažko ranených, kruto mučených, žalárovaných, odvlčených trápených hladom a prácou a inými podobnými útrapami postihnutých, z ktorých menovite ako opraviť tých mučeníkov tu podávam:

1. Štefan Dobiš, veľkovara-dínsky prepoš, môj metropolitný ostrihomský kanonik, správca mojich majetkov v Bzovíku, po vtrhnutí

Ustavične prenasledovaná Cirkev (I.)

v Skutkoch apoštolov, prenasledovanie sa začalo krátko po nanebovstúpení, keď Kristovi učeníci na Jeho príkaz začali učiť, kázať a krstiť. Ich prvými prenasledovateľmi boli židia. Evanjelista Lukáš v Skutkoch apoštolov uvádza mnohé prípady prenasledovania, ktorým boli vystavení hlásatelia Kristovho učenia v Jeruzaleme: väznenie a bičovanie apoštolov, ukameňovanie Štefana, prvého mučeníka. V tomto prenasledovaní veľmi aktívnu rolu zohral farizej Šavol (neskorší sv. Pavol), o ktorom je v Skutkoch zaznamenané, že „ničil cirkev. Vnikal do domov a odvláčil mužov i ženy a dával ich do väzenia (Sk. 8,3). Evanjelista Lukáš charakterizuje jeho činy a činy jemu podobných horlivcov slovami, že „dychtili po hrozbách a zabíjaní Pánových učeníkov.“ (Sk. 9,1).

Táto fáza prenasledovaní bola v nasledujúcich desaťročiach zatienená prenasledovaním rímskych cisárov od Nera po Diokleciána (64-312) – obdobie, ktoré trvalo s krátkymi prestávkami relatívnej tolerancie takmer 250 rokov. Stredovekí cirkevní autori zvykli hovoriť o desiatich vlnách týchto prenasledovaní, prirovnávajú ich k starozákonným „desiatim ranám egyptských“. Zmienené prenasledovania sa udiali za panovania nasledujúcich rímskych cisárov: Nero, Domicián, Trajan, Hadrián, Marcus Aurelius, Maximinus, Decius, Valerián, Dioklecián, Galerius.

Od siedmeho storočia kresťania na Blízkom Východe a v severnej Afrike museli čeliť útokom militantného islamu, ktorý „mečom a ohňom“ šíril svoju náuku a prenasledoval tých, čo ju odmietali. Konfrontácia kresťanstva s islamom v určitom zmysle slova pretrváva dodnes a je poznačená krvavými epizodami na oboch stranách.

Tragickým obdobím prenasledovania boli tzv. náboženské vojny, keď jedna skupina kresťanov presadzovala často násilím svoju ortodoxiu voči druhej. Tieto

dediny úplne vyľudnené. Kostoly, kláštory a iné náboženské budovy zrovnané so zemou. Kronikár udalosti zaznamenal, že švédská armáda (ktorá – mimochodom – vyplienila aj Prahu a obliehala Čenstochovú-Jasnu Góru v r. 1655) počas svojho 17-ročného pľundrovania strednou Európou zničila 2000 hradov a kaštieľov, 18000 dedín, 1500 miest!

Tieto krvavé udalosti neobišli ani naše Slovensko, kde sa prejavovali v tzv. stavovských povstaniach. Ako sa pamätám z môjho stredoškolského dejepisu, v rozpätí rokov 1604-1711 ich bolo šesť: Štefan Bočkaj, Gabriel Bethlen, Juraj Rákoci I., Juraj Rákoci II., Imrich Tököli a Fraňo Rákoci. Tieto povstania mali navonok politicko-mocenský ráz ako odboj sedmohradských (protestantských) kniežat, často za pomoci Osmanskej ríše proti viedenským (katolíckym) Habsburgom. Boli však prípady, keď náboženský prvok sa stal dominantným, čo potom viedlo k prenasledovaniu raz katolíkov, inokedy protestantov. A tak toto obdobie dalo Katolíckej cirkvi svätých Košických mučeníkov (1619), evanjelikom obeť prešovských krvavých jatiek (1687).

Košickí mučeníci - Marek Križin, Štefan Pongráč a Melichar Grodecký - podstúpili násilnú mučenícku smrť „in odio fidei“ (z nenávisti voči ich viere) v septembri 1619 počas povstania Gabriela Bethlena. Pápež Pius X, ich vyhlásil za blahoslavených 15. januára 1905 a pápež Ján Pavol II. počas svojej návštevy Slovenska ich kanonizoval za svätých dňa 2. júla 1995. Ich sviatok Katolícka cirkev každoročne slávi 2. septembra.

Košickí mučeníci nie sú jedinou obeťou náboženskej neznášanlivosti. V obširnej správe, ktorú v roku 1684 posla do Ríma ostrihomský arcibiskup Juraj Selepečník-Pohronec ako podklad žiadosti o blahorečenie týchto troch prominentných mučeníkov sa uvádzajú aj mnohé ďalšie prípady z tohto obdo-

heretizovaných rebelov chytený, ťažko ranený a na rozkaz rebelov usmrtený;

2. Mikuláš Svetenci, zástupca rehole sv. Pavla pustovníka, v duchovných veciach v Mariatáli, bol heretickými rebelmi zabitý a jeho nahé telo celý týždeň bolo ponechané bez pochovania v priekope;

3. Ambróz Pacovius Pribilicussius, miestny farár, bol luteránmi chytený, najprv mučený, potom zabitý;

4. Tomáš Kowalski, farár bodafalvanský, heretikmi ťažko ranený, starou matkou ukrývaný a konečne z čisto náboženskej nenávisti usmrtený;

5. Ján Tranoscusius z viedenského Pazmanea bol poslaný do pastorácie. Miestni luteráni žiadali, aby sa zriekol rímskej viery. Keď to odmietol, bol na rozkaz rodičov miestneho heretického kazateľa sťatý;

6. Slepčiansky farár bol heretikmi chytený, hrubo dobitý a zakrátko usmrtený;

7. Lieskovský farár z nenávisti pre vieru bol železom z fary vytiahnutý, urážaný a po rozličnom sužovaní usmrtený;

8. Druhý farár z Lieskovskej farnosti bol mučený a nakoniec na označenom strome obesený;

9. Istý pomocník jezuitov bol po mučení vedený na miesto, kde mal byť obesený, ale zásahom občanov musel byť prepustený, lenže predchádzajúce mučenie čoskoro ešte v lese podľahol;

10. Peter Ján Simonides, jezuita, ako misionár heretikmi v noci z fary bo vyvlečený, dobitý a zavraždený;

11. Juraj Bohuš, farár massovienský bol zo svojej fary násilne vyvlečený na námestie, viacerými údermi ťažko ranený a nakoniec ukrutne zavraždený;

12. Hieronym Saneček, farár v Slovenskom Pravne, bol z fary násilne odvlčený, o všetko olúpený a mučený. Po niekoľkých dňoch zomrel;

13. Peter Ján Černelius, farár púchovský, keď sa vracal od mariánskej kaplnky, kde si konal

pobožnosť, do svojej fary, bol heretikmi chytený, dobitý a ťažko poranený. Posmešne ho heretici vyzývali, aby sa obrátil na pomoc Panne Márii. Keď im odmietol odpovedať a začal sa nahlas modliť vyznanie viery, na mieste ho zabili;

14. Juraj Hunkay, farár ratkovský, po vyhrážaní zabitím protestantskou kazateľkou bol v noci napadnutý najatými heretikmi a na fare zabý;

15. Jeho nástupca v Ratkovej, keď sa nechcel zrieknuť katolíckej viery, tými istými heretickými sprisahancami ako jeho predchodca bol tiež zavraždený;

16. Iný liptovský farár, keď prekonal náboženské prenasledovanie a navonok zostal verný Katolíckej cirkvi, bol vo Svätom Jáne zabý;

17. Pribylinský farár, keď sa postavil proti heretikom, ktorí ho nútili prijať luteranizmus, bol nimi kruto týraný a za spevu náboženskej piesne zavraždený;

18. - 19. Peter Juraj Čempelini z rehole sv. Pavla, ako aj Martin Török z tej istej rehole, z nenávisti proti viere obaja boli heretikmi zavraždení;

20. - 21. Farár turiansky a dekan v Terne, keď sa odvážili obhajovať katolícku vieru, boli obaja heretikmi kruto zavraždení.

Okrem týchto ešte mnohí iní katolícki kňazi a veriaci boli prenasledovaní pre svoju vieru a tak dosiahli korunu mučeníctva. Oni budú záchrancami pravej viery nášho národa." (Viliam Judák, Boží priatelia; slovenské martyrológium, Trnava 2016, s. 141-143).

Podobne aj naši evanjelici si s posvätnou úctou spomínajú na obeť náboženskej neznášanlivosti tohto truchlivého obdobia. Po porážke Tököliho vojska pri Prešove v 1684 cisárske oddiely pod vedením generála Schultza obkolesili mesto. Vidiac beznádejnú situáciu obrancovia Prešova sa vzdali a do mesta vtiahli víťazi. Ich postoj voči porazeným nemožno nijako nazvať kresťanským, pretože sa skôr niesol v znamení pohanského hesla vae victis – beda premoženým". V rozpätí šiestich mesiacov - od 5. marca do 12. septembra 1687- boli v Prešove popravení 24 mešťania, úradníci (senátori, sudcovia) a iní občania hlavne z Prešova, ale aj zo vzdialenejších oblastí vtedajšieho Uhorska. Tragédiu a jej pozadie podrobne opísal Johannes Rezik v spise Theatrum Eperienae, anno 1687 erectum, seu Laniena Eperienae (Prešovská tragédia predvedená v roku 1687, alebo Prešovský bitúnok/Prešovské jatky). Spis preložil do slovenčiny Gustáv Pogány a vyšiel knižne v roku 1931 (Tranoscius, Lipt. Sv. Mikuláš). Tam sa možno dočítať o jednotlivých dejstvách tejto krvavej drámy. Režiroval ju cisársky generál Antonio Caraffa di Stigliano, ktorý prišiel do Prešova z Neapola v januári 1687. Hneď ustanovil osobitný tribunál, ktorému on bol predsedom. Na námestí dal postaviť veľké drevené lešenie, na ktorom potom kati popravovali odsúdených.

Ich pamiatku pripomína Pomník na priechli Evanjelického kolégia v Prešove (Hlavná ul. č. 137). Tu hodno spomenúť, že pápež Ján Pavol II., pri svojej apoštolskej ceste na Slovensku v roku 1995 sa

zastavil pri tomto pomníku, aby modlitbou uctil pamiatku popravených. (Pozri: Dominik Hrušovský, Roztratených zhromažďovať, Bratislava 2018, s. 281, 288-289).

V nasledujúcich storočiach prenasledovania pokračovali, aj keď už nemali podobu otvoreného vojnového boja, ale boli administratívnymi opatreniami obmedzujúcimi možnosti katolíckeho obyvateľstva v tzv. protestantských krajinách a protestantskej menšiny v katolíckych štátoch. Napríklad vo Veľkej Británii až do roku 1829, keď parlament schválil tzv. Catholic Emancipation Act, boli legálne diskriminovaní vo verejnom živote (a dodnes platí zákon, že na britskom tróne nesmie sedieť osoba katolíckej viery).

Od polovice 16. storočia, zásluhou horlivých misionárov, kresťanstvo začína prenikať do novoobjavených a vzdialených končín sveta: do Ameriky, do Afriky a do Ázie. Miestni panovníci často s nevôľou a podozrením pozorovali túto činnosť a videli v nej politické ohrozenie svojho postavenia. Na mnohých miestach tento postoj prerástol do krutého prenasledovania. A tak do martyrológia Katolíckej cirkvi pribudli ďalšie početné zástupy mučeníkov v misionárskych územiach. Spomeniem iba niektoré:

V Japonsku bolo v rokoch 1597-1640 umučených za vieru vyše 14000 kresťanov. Prenasledovanie bolo také kruté a dôsledné, že sa podarilo kresťanstvo prakticky vyhubiť a misionári sa mohli do Japonska vrátiť až niekedy v druhej polovici 19. storočia. Z veľkého počtu umučených kresťanov bolo dosiaľ blahorečených vyše 400 a kanonizovaných 42 obyvateľov neba.

Kruté sporadické prenasledovanie (od konca 18. storočia do roku 1870) vo Vietname si vyžiadalo – podľa odhadu vatikánskych zdrojov – 130000 až 300000 obetí. Dňa 19. júna 1988 pápež Ján Pavol II. kanonizoval 117 vietnamských mučeníkov (z 11 bolo španielskych dominikánov a 10 francúzskych misionárov). Ich pamiatku si pripomína Cirkev 24. novembra.

V Afrike Muanga II., panovník Ugandy, zakázal šírenie kresťanstva vo svojom kráľovstve a v období 1884-1887 prenasledoval konvertitov (nielen katolíkov, ale aj anglikánov), pri čom mnohí boli trýznení a usmrtení. Katolícka cirkev si každoročne pripomína mučenícku smrť 22 katolíckych konvertitov, ktorí boli kanonizovaní v roku 1964.

V polovici 19. storočia kruté prenasledovanie kresťanov prebiehalo na Kórejskom polostrove. Počet kórejských mučeníkov sa odhaduje na 8000-10000. V máji 1984 Ján Pavol II. kanonizoval 103 z nich. Pápež František pri svojej apoštolskej ceste na Koreu v auguste 2014 beatifikoval ďalších 123 kórejských mučeníkov za vieru....

Nová vlna prenasledovaní v Európe sa vynorila ku koncu 18. storočia. Veľká francúzska revolúcia je síce známa heslom: Liberté, égalité, fraternité (sloboda, rovnosť, bratstvo), ale už menej sa spomína jej ostro vyhrtená protikatolícka nenávisť. V novembri 1790 revolučné Konštitučné zhromaždenie nariadilo všetkým kňazom

a biskupom, aby osvedčili svoju vernosť štátu a zložili tzv. konštitučnú prisahu. Biskupi, ktorí naďalej zostávali verní Rímu, napomínali kňazov, aby prisahu neskladali. Nariadeniu zložiť konštitučnú prisahu sa podrobili len 4 biskupi a asi jedna tretina kňazstva. Nasledovalo kruté prenasledovanie lojálneho duchovenstva, počas ktorého asi 40000 kňazov bolo uväznených, popravených a vyhnaných.

V nasledujúcich rokoch sa teror stupňoval. V septembri 1792 boli popravení traja biskupi a 188 kňazov, ktorí boli v 1926 blahorečení. V júli 1794 bolo gilotínou usmrtených 16 karmelitánskych mníchov z kláštora v Compiègne. Ján Pavol II. vo februári 1984 beatifikoval 99 mučeníkov (16 mužov a 83 žien) diecézy Angers, ktorí položili život za vieru. A takto by sa ešte dlho dalo pokračovať.

Najkrutejším obdobím Francúzskej revolúcie bola tzv. vláda teroru (od septembra 1792 do októbra 1795), kedy zúrivosť voči kresťanstvu nepoznala hraníc. Náboženstvo bolo zákonom zrušené, kresťanský letopočet a kalendár nahradený novým, občianskym, namiesto náboženstva bol zavedený kult Rozumu, atď. V mnohých oblastiach Francúzska vyvolali tieto opatrenia odpor, ktorý v niektorých oblastiach (napríklad v regióne Vendée) viedol k výbuchu nepokojov, tie však boli kravo potlačené. V neskorších rokoch sa postavenie katolíkov relatívne zlepšilo, ale nikdy nie natoľko, aby sa mohlo hovoriť o plnej náboženskej slobode.

V roku 1870 sa objavila na mape Európy nová veľmoc: zjednotená Nemecká ríša. V zjednotenom Nemecku malo vedúce postavenie protestantské Prusko a politiku štátu usmerňoval kancelár Otto Bismarck. Bismarck chcel urobiť z cirkvi (protestantských i katolíckej) poslušné nástroje štátnej politiky. Aby zlomil odpor katolíkov, rozpútal proti nim tzv. kultúrny boj (Kulturkampf). V rokoch 1871-1875 vydal ríšsky snem celý rad proticirkevných zákonov a opatrení, aby nimi obmedzil vplyv Katolíckej cirkvi vo verejnom živote. Katolícka cirkev stratila kontrolu nad školstvom a výchovou mládeže, jezuiti a iné rády boli z krajiny vypovedané, štát prevzal správu seminárov, privlastnil si právo menovať biskupov a iných cirkevných predstaviteľov, atď. Počas tohto Kulturkampfu (1871 – 1887) boli uväznení traja biskupi a stovky kňazov a vedúcich katolíckych laikov. To však nezlomilo odvahu a morálnu silu nemeckého katolicizmu. Napokon Bismarck videl, že jeho opatrenia sú kontraproduktívne. A pretože bol pragmatickým politikom (od neho pochádza termín Realpolitik), vyviedol z toho patričné dôsledky a ustúpil. Keď po smrti Pia IX. sa stal pápežom koncilantný a diplomaticky orientovaný Lev XIII., nemecká vláda naznačila, že si želá zmierenie. Proticirkevné opatrenia boli postupne odvolané a Katolícka cirkev v Nemecku dostala voľný priestor pôsobenia.

FRANTIŠEK VNUK

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Zo skicára Andreja Mišanka

Tento dokument je voľným pokračovaním rovnomeného dokumentu z predošlého čísla. Stále viac si uvedomujeme, že pohľad na jeho koncipovanie vychádzajú z puďu národnej sebazachovy, poznajúc spoločné dejiny s našim južným susedom, ktoré zanechali v našej pamäti bolestné spomienky. Nezabúdame na nich, aj keď sú pod pokrývkou mlčania na oboch stranách, zneužívané proti slovenskému národu, či už Maďarskom na južnej hranici, alebo od vnútorných cudzích elementov.

Na sídlisku Smetanov háj v Dunajskej Stredě stavia Reformovaná (maďarská) cirkev od jesene 2021 novú materskú škôlku. Stavbu škôlky, vrátane kúpy pozemku pre stavbu financuje maďarská vláda. Odpredaj pozemku reformovanej cirkvi schválilo mestské zastupiteľstvo. Pozemok sa nachádza lukratívnej oblasti na ulici Istvána Gyurcsóa a bol jednou z mála zelených plôch v meste, ktoré ešte nie sú zastavané. Zároveň aspoň čiastočne vyvažoval hustú zastavanosť na sídlisku a dopĺňal prostredie v tesnej blízkosti dvoch škôl.

STAVBA ŠKÔLKY

Reformovaná cirkev v Dunajskej Stredě, je v tomto prípade prostredníkom na zabezpečovanie výhod a podpôr podľa zákona susedného štátu (Maďarska), ktorý udeľuje výhody a podpory fyzickým osobám a organizáciám na základe ich prihlásenia sa k národnostnej menšine.

Ak by sa o predmetný pozemok mesta a realizáciu stavby uchádzal subjekt inej ako maďarskej národnosti, sme presvedčení, že by neuspel.

Takýchto aktivít zo strany maďarskej vlády na južnom Slovensku je viac, napr. nedávne (v r. 2022) financovanie kúpy nehnuteľnosti, za účelom zriadenia pastoračného centra pre katolícku cirkev v Dunajskej Stredě (údajne viac ako 200 tis. Eur). Vieme si predstaviť, ako sa za súčasných okolností slovenskí veriaci „pohrnú“ do (maďarského) pastoračného centra, v ovzduší národnostného vyčleňovania sa a šovinistických postojov predstaviteľov mesta a niektorých maďarských kňazov. Tento krok katolíckej cirkvi v Dunajskej Stredě (že prijala peniaze za takýchto okolností od Maďarska), považujeme za rozporné s princípom katolicity.

Takýmto finančným zvýhodňovaním občanov s maďarským národnostným pôvodom, sa vytvára rozdiel v zaobchádzaní medzi občanmi patriacimi k národnostnej menšine a ostatnými občanmi domovského štátu (Slovenska). Podľa správy Benátskej komisie z r.2001 možno hodnotiť tento stav ako diskrimináciu vychádzajúcu z etnických dôvodov. Porušovanie zásady nediskriminácie je v rozpore s verejným poriadkom a ochranou práv a slobôd občanov Slovenskej republiky.

Obrovskou chybou je, že v minulosti nebol schválený v parlamente Zákon o zabezpečení zvrchovanosti SR, ktorý mal byť odpoveďou na v Maďarsku schválený zákon o zahraničných Maďaroch. Snažilo sa o to KDĽ v r. 2002 a aj SNS v r. 2010. Tento stav treba okamžite napraviť a schváliť zákon o zabezpečení zvrchovanosti SR s potrebným doplnením trestného zákona!

Skupovanie významných slovenských komodít riadené z Maďarska cez podnikateľskú sféru Maďarsko okrem pumpovania peňazí do organizácií osôb maďarskej národnosti na území SR, rozširuje svoj vplyv aj cez podnikateľské subjekty, sídliace na Slovensku. Exemplárnym príkladom je veľkopodnikateľ Oskar Világi, ktorý už na svojej dcéry – Réku Világiovú z Dunajskej Stredě, previedol 78 subjektov, z toho je vyše 40 poľnohospodárskych družstiev. Réka Világi pravdepodobne patrí k najbohatším občanom na južnom Slovensku a je zrejme, že tu nejde o jej usilovnosť, ale o systematickú činnosť jej otca v súlade so stratégiou maďarskej vlády. Na postupné skupovanie slovenskej pôdy a firiem má takmer neobmedzené prostriedky (keďže je aj riaditeľom Slovnaftu a súčasne priateľom premiéra Viktora Orbána). Skúmanie morálnosti spôsobu nadobúdania majetku, ani dôvodov, prečo prepísal obrovské množstvo majetku na dcéry, nie je úlohou našou, ale príslušných štátnych orgánov.

Výpis z obchodného registra Réky

Világiovie ku dňu 8. 7. 2022:

1. Réka Világi ADC MEDIA a.s.
2. Réka Világi AGRO - BIO HUBICE špeciálna výroba, druž...
3. Réka Világi AGRO - BIO HUBICE, a.s.
4. Réka Világi AGRO - MAT, s.r.o.
5. Réka Világi Agro Polianka, s.r.o.
6. Réka Világi Agrogarden, s.r.o.
7. Réka Világi - podpredseda družstva AGROK Košice-okolie, družstvo
8. Réka Világi AGROK východ, s. r. o.
9. Réka Világi AGROSUN, spol. s r.o.
10. Réka Világi AGROTOM farma Lehôtka, družstvo
11. Réka Világi - podpredseda družstva AGROTOM rastlinná výroba, družstvo
12. Réka Világi AGROTOM s.r.o.
13. Réka Világi APEX Tovarníky s.r.o.
14. Réka Világi - podpredseda družstva Blahová agro družstvo

15. Réka Világi - podpredseda družstva Blesovce agro družstvo
16. Réka Világi - podpredseda družstva Bracovce agro družstvo
17. Réka Világi DAC Academy, a.s.
18. Réka Világi DAC ARÉNA, a.s.
19. Réka Világi - podpredseda družstva Dolné Saliby agro družstvo
20. Réka Világi Dolný Štál agro družstvo
21. Réka Világi - podpredseda družstva Družstevná agro družstvo
22. Réka Világi DS PROPERTY, a.s.
23. Réka Világi - podpredseda družstva Dubovec agro družstvo
24. Réka Világi E.H.C.S. a.s.
25. Réka Világi ELEGOST a. s.
26. Réka Világi EUROMILK, a.s.
27. Réka Világi EXATA GROUP, a.s.
28. Réka Világi GT TVR, s. r. o.
29. Réka Világi Heliades, a.s.
30. Réka Világi Horná Potôň agro družstvo
31. Réka Világi Hubice agro družstvo
32. Réka Világi Hubice BIO agro družstvo
33. Réka Világi INDUSTRIAL ZONE KÚTNIKY, a.s.
34. Réka Világi ISTERMEAT a.s.
35. Réka Világi Jurová agro družstvo
36. Réka Világi - podpredseda družstva Košice-okolie agro družstvo
37. Réka Világi - podpredseda družstva Košická Polianka agro družstvo
38. Réka Világi Kukkonía farm s.r.o.
39. Réka Világi Kukkonía s.r.o.
40. Réka Világi Lehár s. r. o.
41. Réka Világi - podpredseda družstva Lehôtka agro družstvo
42. Réka Világi LOAR-VE, a.s.
43. Réka Világi Mierovo agro družstvo
44. Réka Világi MKM-STRED, spol. s r.o.
45. Réka Világi - podpredseda družstva Ohrady agro družstvo
46. Réka Világi OLVERA a. s.
47. Réka Világi - podpredseda družstva Orechová Potôň agro družstvo
48. Réka Világi - podpredseda družstva PD TOV družstvo
49. Réka Világi PD TVR družstvo
50. Réka Világi Poľnohospodárska spoločnosť Dolné Saliby...
51. Réka Világi Poľnohospodárska spoločnosť Gabčíkovo, s...
52. Réka Világi Poľnohospodárska spoločnosť KOLTA, s. r. o.
53. Réka Világi Poľnohospodárska spoločnosť Slovensko, s...

54. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo Tomášov...
55. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo Dolný Štál
56. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo Orechová Potôň
57. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo Tvrdošovce
58. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo v Hornej Potôni
59. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo v Jurovej
60. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo v O-hradoch
61. Réka Világi Poľnohospodárske družstvo vo Veľ-kom Blahove
62. Réka Világi POLNOCHOV, s.r.o.
63. Réka Világi PS Trebišov, s. r. o.
64. Réka Világi Roľnícke družstvo Rumanová

65. Réka Világi - podpredseda družstva Rumanová agro družstvo
66. Réka Világi SAGAX, s.r.o.
67. Réka Világi SLOVAK MAK, s.r.o.
68. Réka Világi TENERE, a.s.
69. Réka Világi - podpredseda družstva Tomášovce RV agro družstvo
70. Réka Világi Tomášovce ŽV agro družstvo
71. Réka Világi TRAKSON, s. r. o. v likvidácii
72. Réka Világi Trebišov agro družstvo
73. Réka Világi Treeplanet s.r.o.
74. Réka Világi UREX HUNGARY Kft. - organizačná zložka SK
75. Réka Világi VARIA spol. s r.o.
76. Réka Világi Veľké Blahovo agro družstvo
77. Réka Világi VIRE law & consulting s. r. o.
78. Réka Világi Warcun, a. s.

MANEVI SK S.R.O. - FIRMA TYPY „MAĎARSKÝ BIELY KŔŔ“
Manevi SK s.r.o. je príklad nenápadnej malej firmy, sídliacej v Dunajskej Stredě, ktorá však realizuje obrovské nákupy nehnuteľností na území Slovenska. Podrobne sa tejto téme venuje Investigatívne centrum Jána Kuciaka vo svojom článku: <https://icjk.sk/147/Maďarsko-kupujena-Slovensku-nehnutelnosti-aj-cez-nenapadnu-firmu>

MAĎARIZÁCIA KULTÚRNEHO PRIESTORU MESTA DUNAJSKÁ STREDA

1. Kultúrny dom v Dunajskej Stredě, presnejšie mestské kultúrne stredisko (MKS) sa od svojho vybudovania v období socializmu až donedávna nazýval štandardne ako „Kultúrny dom“. Žiaľ, v r. 2016 si vedenie mesta MKS „národnostne sprivatizovalo“, či správnejšie povedané zmaďarizovalo – premenovaním na „MKS Csaplára Benedeka“ a označovalo ho patričnými maďarizačnými prvkami.

Už pri vchode do MKS, po ľavej strane od vchodu do kultúrneho strediska sa nachádza pamätník na 40. výročie bábkarského festivalu, ktorý inštaloval Csemadok v spolupráci s mestom v r. 2015. Samozrejme iba v maďarčine, so Slováckmi tu Csemadok u neráta.

Nad vchodom sú dve tabule v slovenskom a maďarskom jazyku, a na oboch je kruhové logo so symbolom kultu iredenty - hlavou mytologického vtáka Turula. Turulská symbolika je ďalším znakom, aby Slováci „pochopili“, komu tu patrí kultúrny dom:

Vo vstupnej hale sa po ľavej strane nachádza pamätná tabuľa Benedeka Csaplára (znova len v maďarčine) so stužkami v maďarských trikolórah.

V článku: <https://dunstreda.sk/hu/node/4045> sa uvádza:

„Samospráva vzdala hold významnému rodákovi Dunajskej Stredy aj tým, že na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva zo dňa 19. apríla 2016 mestské kultúrne stredisko prijalo meno Benedeka Csaplára. Riaditeľka MsKS Ildikó Ibolya sa vyjadrila, že kultúrne stredisko aj

Győr (maď. mesto), Szabadka (Subotica v Srbsku s väčšinou maď. obyvateľstvom), Ódön Janovits, József Vázsonyi (bývalý maďarský dekan v DS), Lajos Luzsicza (maď. maliar nar. v Nových Zámkoch, zomrel v Budapešti) či Imre Makovecz (maď. architekt z Budapešti) atď...“

Vedenie mesta využíva pri pomenovaní ulíc značne svoje možnosti na minimalizáciu slovenského elementu v kultúrnom prostredí mesta. Vystáva tu otázka, kto tu chce koho asimilovať a kto je v tejto oblasti skutočne diskriminovaný.

PAMÄTNÍK OBETIAM

1. A 2. SVETOVEJ VOJNY

Vedenie mesta dalo postaviť v parku pred železničnou stanicou v r. 2018 pamätník vojakom padlým v 1. a 2. svetovej vojne, s nápisom iba

Ochrana slovenskej štátnosti a maďarský šovinizmus

v budúcnosti sa vynasnaží, aby bolo hodné mena Benedeka Csaplára. Akademický sochár Ferenc Lebo z Győru vyhotovil pamätnú tabuľu dunaj-skostredského folkloristu, ktorú umiestnili v aule MsKS. Pamätnú tabuľu odhalili spoločne autor a viceprimátor Zoltán Horváth, následne ju vysvätil dekan Ladislav Szakál. Na záver na pamätnú tabuľu položili vence.“

Slováci nevedia, kto bol Benedikt Čaplár, pre celé mesto to bola predtým neznáma osoba. Vedenie mesta takto okato realizuje netolerantným spôsobom kultúrnemu autonómii, sprevádzanú ignoráciou a vytesňovaním Slovákov. Z kultúrneho domu sa stáva maďarské geto a Slováci sa tu môžu cítiť, ako keby boli v Maďarsku. Pritom kultúrne stredisko má byť predsa spoločný a zdieľaný priestor, ktorý má slúžiť rovnocenne Slovákom aj Maďarom jasne má odzrkadľovať príslušnosť k Slovenskej republike. V súčasnosti, pri pohľade na zamestnancov MKS: <https://www.csaplarkult.sk/sk/kontakt> je zrejme, že aj zamestnávajúce funguje podľa „národnostného kľúča“, a teda Slováci nemajú šancu sa tu zamestnať (ani ako upratovačka).

Preto navrhujeme, aby bol prijatý zákon, ktorý na území s väčšinovým maďarským obyvateľstvom, zabezpečí v kultúrnych priestoroch všetky informácie v štátnom jazyku a následne v jazyku menšiny, zakáže preexponovanú maďarizačnú symboliku a zastaví kultúrnu diskrimináciu Slovákov v ich vlastnom štáte.

NÁZVY NOVÝCH ULÍC

V Dunajskej Stredě tvorí vedenie mesta názvy nových ulíc dôsledne maďarizačným spôsobom. Nové ulice sú pomenované väčšou podľa maďarských osobností, občas podľa biblických osobností, čo korešponduje so svätostefanskou tradíciou, (ktorá je žiaľ tiež zneužívaná na iredentu). Časy, kedy vznikali aj ulice s neutrálnymi názvami (bez maďarského národnostného podtextu) sú minulosťou.

V posledných rokoch vznikli nové ulice ako napr.: ulica vojvodu Árpáda, Attilu Józsefa, ulica Zsigmonda Móricza, Istvána Dobóa, Adyho ulica, ulica Bálinta Balašihó, Jánosa Aranya, Sándora Petőfihó, atď... Pripravujú sa ďalšie ulice, pomenované po: Gödöllő (maďarské mesto, slov. Jedľovo),

maďarskom jazyku. Je to o to viac prekvapujúce, lebo v prvej svetovej vojne bojovali bok po boku Slováci aj Maďari, dokonca v rovnakých uniformách. Navyše z mien padlých vojakov možno vyzozorovať vplyv násilnej maďarizácie Slovákov. Lenže šovinizmus v hlavách vedenia mesta tu Slovákov nepovažuje za rovnocenných, znova nepočíta s nimi do budúcnosti a aj tento pomník bol navrhnutý výhradne pre maďarské etnikum.

Tesne pred oficiálnou návštevou prezidentky Zuzany Čaputovej v Dunajskej Stredě (v novembri 2019) pribudol narýchlo pred pamätníkom kvádrík so slovenským nápisom „Pomník našich padlých hrdinov“. Vedenie mesta sa asi dovtípilo, že v tomto zmaďarizovanom prostredí ju (ako Slovenku) takmer nemajú kam priviesť. Tak aby to nebola blamáž, dodatočne upravili pomník o slovenský nápis, a do programu prezidentky sa tak dostalo aj vzdanie poklony padlým vojakom pred týmto pamätníkom.

ZHRNUTIE

Slovákom, ktorí sú v okrese Dunajská Streda menšinou, dáva politika maďarského vedenia mesta rôznymi spôsobmi najavo, že s nimi do budúcnosti nepočíta ako s rovnocennými občanmi. Kult iredenty sa prejavuje veľkým množstvom článkov v maďarských médiách, zameraných na emócie, propagujúcich nekonečnú ukrivdenosť (samozrejme jednostrannú) a prepäté bolestinstvo. Ideologický aktivizmus je prítomný aj formou vyhlasovania pamätných rokov. Napr. rok 2022 vyhlásilo vedenie mesta Dunajská Streda na odporúčanie maďarského Občianskeho združenia Bíró Márton za pamätný rok rodu Kondé pri príležitosti 680. výročia prvej historickej zmienky tohto rodu so zdôvodnením, že „táto historická udalosť poskytuje skvelú príležitosť na vyhlásenie pamätného roku.“ (Zdroj: <https://dunaszerdahelyi.sk/2022-az-osi-konde-csalad-evelesz-dunaszerdahelyen>)

EXPLÓZIA IRENTY

NA 102. VÝROČIE TRIANONU - 4. JÚNA 2022

4. júna 2022 bolo 102. výročie Trianonskej mierovej zmluvy, ktorá na úrovni medzinárodnej diplomacie definitívne ukončila existenciu Uhorska,

čím zachránila existenciu slovenského národa pred hroziacim pomad'arčením. Toto vyjadrenie nie je nadnesené, keď sa pozrieme na stav slovenskej národnostnej menšiny v Maďarsku, na ktorej bola vykonaná zo strany maďarských vlád doslova jazyková genocida.

Aktivity, ktoré prebehli 4. júna 2022 na území južného Slovenska sa vyznačujú prudkým stupňovaním kultu iredenty, ktorému sú nasadené rôzne masky. Tieto masky majú formy od navonok mierumilovných, ako sú novozavedené „tance spolupatričnosti“ s deťmi v školách, až po agresívne, ako hlučná motokárska jazda „Trianon 102“ na trase Dunajská Streda - Komárno - Štúrovo.

Na úvod môžeme skonštatovať, že agresivita a intenzita protištátnych prejavov aktivistov maďarskej národnostnej menšiny na Slovensku sa stupňuje a prekračuje ústavné a zákonné rámce. Vzhľadom na doterajšiu restitúdnú nečinnosť slovenských štátnych orgánov, dochádza k otvoreniu popieraniu legitimitnosti existencie Slovenskej republiky a k masívnej protislovenskej indoktrinácii žiakov v školách s vyučovacím jazykom maďarským už od útleho veku. Prakticky to znamená, že organizátori spomienky na Trianon v niektorých južných okresoch, neuznávajú zvrchovanosť a suverenitu Slovenskej republiky. Deje sa tak následkom propagandy a falšovania dejín z maďarskej strany, ale aj z dôvodu neschopnosti, pasivity a ľahostajnosti na slovenskej strane.

Zásadnú úlohu vo vyvíjaní protištátnej propagandy má maďarské médium ma7.sk, sídliace v Dunajskej Strede a pôsobiace na južnom na Slovensku, ktoré destabilizuje pomery na národnostne zmiešanom území. ma7 je financované maďarskou vládou a nadáciou Gábor Bethlena, čo uvádza aj na svojej internetovej stránke:

Ako ukazujú nasledovné články z ma7.sk k téme Trianonu z 4. júna 2022 - možno ho označiť za otvorene nepriateľské voči slovenskej štátnosti.

TRIANONSKÝ FAKOVÝ POCHOD Z KOMÁRNA DO KOMÁROMU

V spolupráci s maďarskou stranou zorganizovali aktivisti dňa 4. júna 2022 iredentistickú akciu formou fakového pochodu. Médium ma7.sk pri informovaní o tejto udalosti nahrádza termín „Slovenská republika“ celoplošne termínom „Karpatská kotlina“, čím zjavne manipuluje čitateľov k ignorovaniu existencie Slovenskej republiky.

Napr. v článku z 5. júna 2022 s názvom: „102 rokov, 102 fákli - Trianonská spomienka v Komárome:

<https://ma7.sk/tajaink/102-ev-102-faklya-trianoni-megemlekez-es-komaromban-emlekezunk-e-napra-gyasszal-es>

„Pripomeňme si tento deň so smútkom a nádejou v srdci!“ (102 év, 102 fáklya – trianoni megemlekezés Komáromban: „Emlékezünk e napra gyással és szívtűnkben reménykedéssel!“, píše autorka Ildikó Miskó Nagy: „V Karpatskej kotline sa konala jedinečná spomienka na Deň Národnej Jednoty v Komárome, ktorý sa v búrkach dejín rozdelil na dve časti.“

V článku dokonca neuznáva ani slovenský názov Komárno, keď toto nazýva „severný Komárom“: „Poďujatie s názvom 102 rokov 102 fákli – Trianon, sa začalo po bohoslužbe v Reformovanom kostole v Severnom Komárome na nádvorí Reformovaného kolégia pri pamätníku Trianonského prsteňa a pokračovalo na Námestí slobody v Južnom Komárome, pri úrade primátora mesta.“

V článku sa uvádza, že Zsolt Feszty, predseda občianskeho združenia „Te Űgyed Kör“ pri tejto príležitosti oznámil, že: „Predchodcami zmeny môžeme byť tak, že sa

začneme dôsledne zaoberať sociálnymi témami“ a avizoval vznik maďarského hnutia za občianske práva. O aké zmeny a o aké ďalšie občianske práva tu ide, si môžeme domyslieť.

TRIANON 102 - POLITIZÁCIA DETÍ NA ŠKÓLKACH A ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM

Pod navonok mierumilovným názvom „tance spolupatričnosti“ zorganizovali na južnom Slovensku de-siatky škôl a škôlok s vyučovacím jazykom maďarským tanečnú akciu s iredentistickým zameraním, ktorej vyvrcholenie bolo v Komáre. Autorka Nagy Miskó Ildikó vo svojom článku s názvom „Tancem spolupatričnosti za budovaním maďarskej komunity“ v médiu ma7.sk o tom píše nasledovne:

„Asi tisícka škôlkarov, študentov a členov tanečných krúžkov od štvrtej hodiny nadšenekrepčili spolu Tanec spolupatričnosti oznamujú: horkosť a prikoría našej národnej tragédi-enemôžeme nieť ako okovy.“

Iniciátormi Tancu spolupatričnosti sú údajne: Andrea Jókai - zástupkyňa strany Aliancia (Szövetség) v obci Moča, Nóra Zink Vass - predsedníčka Miestnej organizácie strany Aliancia (Szövetség) v obci Čalovec, Éva Korpás - ľudová speváčka, ocenená za maďarstvo zahraničnou cenou, ako aj ďalšími cenami.

S radosťou sa k nim a Zväzu pridala aj Zväz maďarských učiteľov na Slovensku (SZMPSZ) a Ľudový tanečný súbor „Szóttés Kamara“ (z Bratislavy).

„Po tom, čo sa ich volanie ozvalo naprieč Karpatskou kotlinou, 4. júna popoludní, zastupujúcich takmer štyridsať vzdelávacích inštitúcií a tanečných skupín, asi tisícka, mnohí v krochoch, krepčili Tanec spolupatričnosti v Meste spolupatričnosti“ (v Komáre)... Viac ako sto skupín sa pripojilo k celomaďarskej výzve inde...“

Národná predsedníčka SZMPSZ Irén Fekete v úvode svojho vystúpenia takisto ignorovala existenciu Slovenskej republiky, keď zdôraznila, že „patríme ku všetkým Maďarom žijúcim na Felvidéku a v Karpatskej kotline...“ „Ďalej zdôraznila, že: „Poznajú prospešnú pomoc rôznych organizácií pri nástupe do školy, vedľa, že naše škôlky, školy a kostoly sa modernizujú a obnovujú za pomoci materskej vlasti (anyaország). Potom varovala pred hrôzou dobrovoľnej asimilácie.

Nasledoval prejav Krisztiána Forró (predsedu strany Aliancia - Szövetség a poslanca VÚC Trnava), hlavného patróna iniciatívy, ktorý zdôraznil, že „je veľmi hrdý na viac ako 5 000 detí, ktoré sa zapojili do iniciatívy naprieč Felvidékom a Karpatskou kotlinou...“

Zarážajúce je, že poslanec VÚC (Trnavského samosprávneho kraja) Krisztián Forró je schopný pomenovať štát, v ktorom pôsobí ako poslanec, a z ktorého berie plat – že jeho oficiálnym názvom Slovensko, alebo Slovenská republika.

Zdroj: <https://ma7.sk/tajaink/az-osszetartozas-tancaval-a-magyar-kozosseg-epiteseert>

Maďarské deti sú svojimi učiteľmi už od útleho veku vedené, aby sa na svojich rovesníkov pozerali cez nacionalistickú optiku, a na štát, v ktorom žijú ako na „okovy“ v duchu „horkosti a prikoría“. Indoktrinácia dieťaťov šovinizmom už od škôl-karskeho veku vyvoláva otázky o psychickej a odbornej spôsobilosti týchto zúčastnených učiteľov na výchovu detí v predškolskom a v školskom veku. O tejto situácii považujeme za potrebné informovať aj ombudsmana pre deti, keďže založenie tejto novej „tradiície“ od r. 2022 považujeme za deštruktívne pre vzájomné spoložitie Slovákov a Maďarov na Slovensku.

Navrhujeme, aby základné školy na národnostne zmiešanom území južného Slovenska boli vyňaté z kompetencií obcí a aby ich riadil štát. Štát má určovať, čo a ako sa v týchto školách bude vyučovať, aby bol zabezpečený elementárny pozitívny postoj mladšej generácie k Slovenskej republike.

TRIANON 102 - MOTOKÁRSKA JAZDA AKO IRENTISTICKÁ EXHIBÍCIA

V Dunajskej Strede bol centrom spomienky na 102. výročie Trianonu pred dvoma rokmi vybudovaný iredentistický vlajkový podstavec s vlajkovou žrdou na pozri. kapitolu z predchádzajúcej časti dokumentu).

Jednou z ústredných myšlienok prejavov, ktoré odzneli pred maďarskou vlajkou vztýčenou na pol žrde, bola: „Jba ten je naozajstný Maďar, koho bolí Trianon.“ Udalosť bola sprevádzaná okrem vystúpení rôznych aktivistov aj stretnutím motokárov a následnou exhibičnou jazdou na trase Dunajská Streda - Komárno - Štúrovo, spolu s 15 zastávkami v rôznych obciach. Zúčastnilo sa jej viac ako 100 motokárov.

Motokársku jazdu Trianon 102 organizovalo „Hnutie novej jednoty“ (Az Új Egység Mozgalom), ktoré o sebe tvrdí, že „je ľudová spoločenská organizácia, ktorej cieľom je zorganizovať felvidéckych Maďarov do uvelomelého spoločenstva.“

Toto možno považovať aj za vyhrážku všetkým Maďarom, že ak nebudú takto zmýšľať, nebudú považovaní za dobrých Maďarov.

Vyvstáva otázka, kto je pre týchto šovinisticky ladených ľudí „dobrý Slováč“?

Toto kopanie priepasti medzi Slovámi a Maďarmi požeňhal miestny katolícky dekan Ladislav Szakál.

Na svojej úvodnej stránke má „Hnutie novej jednoty“ transparent s nápisom: „Zhabanie majetkov kvôli národnosti“. To je exemplárny príklad polopráv a falšovania dejín.

Uznávame nespravodlivosť čiastkového vysídlenia Maďarov z územia vtedajšieho Československa, ktoré sa konalo z rozhodnutia československých – nie slovenských – štátnych orgánov. Avšak idey tohto hnutia považujeme za demagógiu a pripomíname, že tomuto vysídleniu časti Maďarov v rámci medzinárodnej dohody o výmene obyvateľstva, pričom predchádzali oveľa brutálnejšie udalosti motivované politickou a nacionálnou nenávisťou, a to okradnutia a vyhnanie desiatok tisíc Slovákov zo strany Maďarska po Viedenskej arbitráži 2. novembra 1938. Tento historický fakt je tu zamlčaný. Takisto bitie, mučenie, vraždenie a znásilňovanie, ktoré pri tom vykonávali maďarskí žandári, vojaci, aj miestne maď. obyvateľstvo voči Slovákom. Nehovoriac o následnom prenasledovaní, masívnom prepúšťaní z práce a násilnom pomad'arčovaní a perzekúcií Slovákov, ktorí ostali vo vtedajšom Maďarsku. Že občania maďarskej národnosti išli v r. 1946 do zhabaných domov po sudetských Nemcoch, alebo v r. 1947 do domov po vymenených Slovákoch z Maďarska, pričom vyhnaní Slováci išli v r. 1938 „do ničoho“, je tu tiež zmlčané. Tam má toto maďarské hnutie, „slepú škvrnu“, jeho šovinistická ideológia stojí na piesku.

V Dunajskej Strede pred „pamätníkom Trianonu“ 4. júna 2022 vystúpil aj historik Barnabás Vajda: „Trianon bol jednotne a hlboko nespravodlivý voči svojim súčasníkom. Azda najbolestivejšie pre nás je, že niekoľko miliónov Maďarov sa dostalo pod inú vládu, kde nám veľmi často hovoria, že nie sme občanmi národného štátu. (nem az államnemzet polgárai vagyunk).“

Zdroj: <https://ma7.sk/tajaink/bennunk-et-nem-fujhat-el-akarmilyen-szel-kepekkel>

Horeuvedený článok referuje o diani Trianonských akcií na rôznych miestach

amanipulatívne presviedča občanov maďarskej národnosti o údajnej „škaredjej a netolerantnej prítomnosti“. Citujeme: „Takmer v každej osade našej rodnej vlasti si pripomínajú výročie trianonskej mierovej diktatúry a zapalujú kahance a dúfajú v krajsiu a tolerantnejšiu budúcnosť (egy szebb, toleráns jövőben reménykednek). Ďalej podsúva ohrozenie vyhánania: „V okrese Dunajská Streda zorganizovali maďarskí občania aj spomienkové programy a akcie na budovanie komunity, aby dokázali: ešte stále sme tu a aj tu zostaneme!“

Video o iredentistických akciách v Dunajskej Strede je dostupné tu: <https://dunajskostredsky.sk/seria-udalosti-pri-prilezitosti-vyrocia-podpisania-trianonskej-zmluvy>

Články a prejavy na 102. výročie Trianonu sa zakladajú na stavaní „slamenných panákov“ ako hrozieb, voči ktorým potom autor bojuje rôznymi štylistickými obrannými a iredentistickými formuláciami. Cieľom je vytvárať neustály pocit ohrozenia, krivdy a napätia, ktoré má stimulovať nespokojnosť s existenciou SR.

Ak tieto články plné manipulačných techník číta niekto neznalý zvonku, musí si pomyslieť, v akých hroznych podmienkach naši maďarskí spoluobčania žijú.

Zároveň sa z článku dozvedáme, že „v Gabčíkove, pred domom Csemadoku 4. júna 2022 prvý-krát vztýčili a spustili na pol žrde červeno-bielo-zelenú štátnu vlajku, aby aj týmto vzdali hold trianonskému dňu smútku.“

V GABČÍKOVE BOLA PRVÝKRÁT VZTÝČENÁ MAĎARSKÁ VLAJKA – NA 102. VÝROČIE TRIANONU

Na stretnutí, ktoré organizoval Csemadok (takisto financovaný aj maďarskou vládou) sa zúčastnili, László Parák - farár Gabčíkova, Ľudovít Kulcsár - predseda predstavenstva COOP Jednota Dunajská Streda, Kristián Soós (COOP Jednota DS), Mézes Rudolf - regionálny podpredseda Csemadoku pre západné Slovensko, Anikó Nagy, predsedníčka miestnej Základnej organizácie Csemadoku a iní. Anikó Nagy dala vo svojom príhovore jasnú ideologickú inštrukciu, keď zdôraznila, že „každý Maďar tento deň berie na vedomie, a nikdy v tom nenájde pokoj.“

V ďalšej časti svojej reči táto funkcionárka Csemadoku svojou dvojtvarnou formuláciou spomenula Slovenskú republiku a súčasne sa od nej dištancovala: „Žiaľ, dodnes musí maďarský ľud bojovať za naše práva doma na južnom Slovensku, musíme ukázať, že naši predkovia tvorili našu neoddeliteľnú súčasť – a my sme neoddeliteľnou súčasťou – Felvidéku.“

(Sajnos mind a mai napig a magyar embereknék meg kell harcolnunk a jogainkért itthon, Dél-Szlovákiában, meg kell mutatnunk, hogy őseink szerves részét képezték – s mi is szerves részeivagyunk – a Felvidéknek.)

Anikó Nagyová považuje za dôležité aj maďarské snívanie: „Je dôležité, aby naše deti maďarsky snívali, maďarsky boli vychovávané, pretože táto úloha nás robí veľkými.“

Novinkou v Gabčíkove je aj socha vtáka Turula, ktorý pribudol v r. 2021 pred novovytvoreným centrom integrovanej zdravotnej starostlivosti na Dunajskej ulici. Považujeme za neprijateľné, aby na verejnom priestranstve, ešte k tomu pred verejným zdravotníckym zariadením, bol umiestnený symbol veľkomaďarskej ideológie. Či bol financovaný z nenávratného príspevku vo výške 782 352 EUR, ktorý poskytol mestu Gabčíkovo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky: <https://www.crp.gov.sk/data/att/96918.pdf>, bude vedieť zodpovedať primátor mesta Gabčíkovo PhDr. Iván Fenes LL.M, MBA. V dostupných dokumentoch mesta sa táto

informácia nenachádza. Za otázku považujeme aj lojalitu primátora Gabčíkova k Slovenskej republike, keď pred novopostavenú budovu z peňazí štátu, neváha postaviť symbol, reprezentujúci kult iredenty.

ZÁVER

Môžeme skonštatovať, že v maďarských médiách pôsobiach na Slovensku prebieha protištátny prevrat. Maďarské organizácie pod vedením strany Aliancia (Szövetség) a organizácie Csemadok šíria šovinistickú veľkomaďarskú ideológiu, nepriateľskú voči Slovenskej republike a nie menej aj voči slovenskému národu. S pomocou veľkých finančných dotácií z Maďarska, získali obrovský mediálny vplyv na občanov a realizujú protištátnu činnosť v širokom rozsahu.

Osoby tu pôsobiace, vo svojej dvojtvarnosti, berú plat aj zo štátnych peňazí Slovenskej republiky na rôznych poslanceckých a politických pozíciách, na druhej strane pre nich názov „Slovenská republika“ vo vnútri ich organizácií neexistuje, nahrádzajú ho termínom „Karpatská kotlina“ či „Felvidék“ a v skutočnosti slúžia záujmom cudzej moci.

Pred rokom 1989 Maďari a Slováci nemali problém zaspievať si spolu slovenské, alebo maďarské pesničky, ako napr. „Horeнка, horeнка, hora...“ alebo „Az a szép akinek a szeme kék“. Blíži sa doba, keď už také niečo bude ťažko možné. Totiž podľa aktuálne širenej veľkomaďarskej ideológie, dobrý Maďar je ten, ktorý keď ide spať, má myslieť na deň Trianonu, v ktorom nikdy nesmie nájsť pokoj, keď spí, má snívajť po maďarsky, a keď vstáva nesmie zabudnúť, že vysídľovanie v r. 1947 ho stále bolí, okrem toho má byť stále v strehu pred hrôzou dobrovoľnej asimilácie. (parafrázované citácie z Trianonských prejavov 4. júna 2022).

Rozmýšľame nad tým, či sa v budúcnosti budú vedieť slovenské a maďarské deti spolu hrať, či Slováci budú vedieť existovať v takomto extrémne nacionálne vyhranenom prostredí. Sú to nanajvýš vážne otázky.

Niečo podobné sme tu už raz zažili a obávame sa, že sa bude opakovať história z r. 1938. Vtedy po fáze podobného podnecovania národnostnej zášte až nenávisti došlo po Viedenskej arbitráži 2. novembra 1938 k explózií násilnia a množstvu zločinov na slovenskom obyvateľstve. Stačila na to zradikalizovaná menšina maďarského obyvateľstva, podporovaná hmotne a personálne (vojensky) z Budapešti.

Zákernosť dnešnej maďarskej iredenty spočíva aj v tom, že si nepriznáva svoje hriechy z minulosti, tvári sa že neexistujú. Jej politika ukričdenosti založená na lži a nadradenosti nad okolitými národmi však vyjde napokon navniwoč. Žiaľ! medzitým priniesie veľké škody...

Straty sú už dnes obrovské. Politici a rôzni aktivisti šíriaci šovinizmus, ničia vzájomné slovensko-maďarské spoložitie, ničia desaťročia budovanú jemnú pavučinu slovensko-maďarských vzťahov, nezmyselne hlásajú delenie ľudí na kategórie (viď. napr. poslanca OLANO Gyimesiho a jeho deštruktívnu propagandu o „občanoch druhej kategórie“).

Východisko v tejto situácii vidíme v zrušení týchto rozkladných organizácií a médií, keďže ich stratégiu vyjadruje tak často nimi prezentovaná zemepisná veľkomaďarská mapa, čím de facto dávajú najavo svoj cieľ - zánik Slovenskej republiky. Keď to súčasná vláda okamžite neurobí, musia občania ukončiť činnosť tejto vlády, keďže vrcholne nezodpovedne hazarduje s existenciou Slovenskej republiky i jej občanov.

ĽUDOVIT GUNČAGA

KULTÚRA

Dvojtyždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o.
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Šéfredaktor: Teodor Krizka – Cena jedného čísla je 1.90 € (ročne 39,90 €) – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrosso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronickej adrese: ganisnova.renata@slpost.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slpost.sk – Telefonické

predplatné: 02/54418091 alebo 02/54640949 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicky vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: teodor.krizka@gmail.com

Internetová stránka a archív ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie)

časopisu: www.kultura-fb.sk – ISSN 1336-2992 (online)

(Pokračovanie z predchádzajúceho čísla)

Dňa 25. decembra zomrel posledný človek z tejto skupiny, ktorý bol predchádzajúci deň ťažko ranený.

Dňa 25. decembra na hájovni Smrečina pri Valaskej (pri Brezne) partizáni z oddielu kpt. Vorobiova zavraždili lesníka A. Slabeja, jeho manželku, sestru a zaťa, vraj pre spoluprácu s nemeckým vojskom.

Toho dňa z kostola v Kľaku partizáni vyvlekli istého muža, potom ho v dedine mučili a zastreli.

Dňa 26. decembra v Pružine (pri Považskej Bystrici) partizáni pri opakovanom lúpežnom prepade zastreli učiteľku M. Briestenskú.

Toho dňa pri Petroviciach (pri Bytči) výbuch míny, ktorú položili partizáni proti nemeckým vojakom, zabil J. Šimeka z blízkej osady Trebulovci, patriacej do Makova.

Medzi 26. – 28. decembrom pri Motyčkách (pri Banskej Bystrici) bola zastrelená A. Kalmarová z Trenčína a ďalšie 3 osoby, ktoré sa tu skrývali od októbra. Motívom bolo asi ulúpenie peňazí. Pretože v blízkosti sa našlo strelivo v zásobníku sovietskej výroby, možno dôvodne predpokladať, že vrah bol z radov partizánov.

Dňa 28. decembra sa partizáni pokúsili lupiť v Hraničnom (pri Starej Lubovni). Ostrelovali dedinu a pritom zabil P. Leščáka.

Najskôr toho dňa pri Donovaloch, v miestnej časti Žobracho, partizán O. Furdík zo Zvolena odmietol vykonať príkaz veliteľa Zajceva a chcel ísť k lekárovi. Keď za to mal byť uväznený, chcel ujsť, pričom ho zastreli.

Dňa 29. decembra v Ladicich (pri Zlatých Moravciach) partizáni olúpili a zastreli starostu J. Demetera.

Dňa 30. decembra pri Pavlovej Vsi (pri Liptovskom Mikuláši) partizáni zavraždili tamojšieho predsedu HSLS M. Varečku a krčmára J. Kmeťa.

Dňa 31. decembra partizáni brigády Jánošík pri Bacúchu (pri Brezne) zastreli dvoch údajných vyzvedáčov.

Na konci decembra partizáni z oddielu Lvovci na železničnej stanici v Parížovciach (už nejestvujú, nachádzali sa pri Liptovskom Mikuláši) zabili 17 nemeckých alebo maďarských vojakov, odviekli ich na Oravu, zrejme do oblastí ich tábora pri Malatinej, kde ich zastreli, lebo sa nechceli pridať k partizánom.

Koncom roka 1944 príslušníci 2. divízie oddielu Gottwaldovej brigády zastreli údajného vyzvedáča J. Liptáka z neďalekého Rákoš (pri Revúcej).

Na konci roku 1944 alebo začiatkom roku 1945 pri osade Kravárikovci (pri Brezovej pod Bradlom) z oddielu Repta bol zastrelený sovietsky partizán pre zlý zdravotný stav následkom pohlavnej choroby.

Asi začiatkom roka 1945 veliteľ brigády Jánošík Ernest (Armošt) Bielik pod Kráľovou hoľou pri Liptovskej Tepličke dal zastreliť okolo 25 zajatých maďarských vojakov, lebo jeden z nich ušiel z partizánskeho tábora.

Dňa 1. januára 1945 pri Hrabčove (pri Žarnovici) partizáni zavraždili J. Smeláka z osady Kristiánovci, lebo bol členom HG.

Toho dňa pri Horných Mošteniciach (pri Trenčíne) partizáni zo zväzku Ján Žižka zabili a zastreli dvoch nemeckých vojakov.

Toho dňa príslušníci Kirejevovho oddielu 1. partizánskeho pluku sídliačeho na Vepri zastreli pre údajné vyzvedáčstvo robotníka Š. Kotvasa z Klenovca.

Asi medzi 1. a 8. januárom 1945 v Ostrom Grúni (pri Žarnovici) partizáni z Nálepkej brigády zastreli skupinu zajatých nemeckých vojakov, pravdepodobne zo Slovenska. Jednotlivé pramene uvádzajú veľmi rozdielny počet, od 4 po 17, najčastejšie 6.

Začiatkom januára príslušníci oddielu V. Banikova pri Lazoch pod Makytou za-

strelili zajatého ukrajinského vojaka v nemeckých službách Alexa Tomovského.

V tomto období na Fabovej holi príslušníci oddielu Thälmann z brigády Za slobodu Slovanov zastreli dvoch zajatých nemeckých vojakov, lebo ich vraj chceli otráviť.

Dňa 2. januára pri samote Skorušina patriacej do Klenovca partizáni skupiny Vorobila zastreli J. Gierliho a J. Šajbana z neďalekého Čierneho Balogu.

Toho dňa partizáni zo zväzku Jan Žižka medzi Trenčínom a Bánovcami nad Bebravou zabili a zastreli 3 nemeckých vojakov.

Dňa 3. januára pri Horných Ozorovciach (pri Bánovciach nad Bebravou) zastreli partizáni 9. práporu zväzku Jan Žižka pre podozrenie zo spolupráce s Nemcami podlužianskeho pošťára P. Daniša, ktorý mal byť členom HG.

Toho istého dňa pri Výhniach (pri Žarnovici) príslušníci skupiny Homolu z Novobanského oddielu zastreli

PETER B. PODOLSKÝ

Zločiny povstalcov a partizánov

V. Žabenského z Handlovej pre údajnú spoluprácu s Nemcami, ktorý sa tu v skutočnosti skrýval u svojich príbuzných z obavy pred nemeckou políciou.

Dňa 4. januára v Brezne príslušníci brigády Jánošík zastreli údajného udavača O. Göndöra.

Toho dňa na samote Predná Šatina, patriacej do Vysokiej nad Kysucou, partizáni pravdepodobne z oddielu Za rodinu (Za vlasť) olúpili a zastreli J. Galuščáka a J. Hazucha a potom zapálili dom, v ktorom bývali.

Dňa 4. alebo 5. januára v Prochote (pri Žarnovici) partizáni z oddielu Thälmann brigády Stalin zavraždili lesníka J. Bariaka a jeho dve dcéry. Ako zámenka slúžilo nepravdivé obvinenie, že spolupracujú s Nemcami.

Dňa 5. januára v Hruštine (pri Námestove) partizáni zastreli tamojšieho obyvateľa Š. Eliáša, keď sa vracal domov z krčmy s ďalšími mládenkami, kde sa zabávali.

Dňa 6. januára partizáni z 2. divízie oddielu tejto brigády v Poproči (pri Jelšave) zastreli pre údajné vyzvedáčstvo K. Luhového, príslušníka finančnej stráže v neďalekých Kameňanoch.

Asi toho dňa jeden z veliteľov brigády Boženko G. Alimov zastreli pri Slatinke nad Bebravou (pri Bánovciach nad Bebravou) neznámy počet príslušníkov svojej jednotky pochádzajúcich z južných oblastí Sovietskeho zväzu, ktorí sa pri prestrelke s nemeckou jednotkou dali na útek a zahodili pritom zbraň.

Dňa 7. januára opití partizáni z 2. divízie oddielu Gottwaldovej brigády pri terorizovaní miestneho obyvateľstva zavraždili baníka E. Romšáka v Rovnom (pri Hnúšti), ktorý sa predtým dobrovoľne zúčastnil povstania a vypálili dom P. Valenta.

V tomto období príslušníci oddielu Suvorov pri Borovom (medzi Liptovom a Oravou) zastreli dvoch svojich mladistvých druhov z Detvy, lebo opustili strážne stanovisko, keď ich nevystriedali, hoci ich výmena bola možná.

V tomto období v Čiernom Balogu, v osade Jánošovka, partizáni ubili na smrť doskami s vbitými klincami troch zajatých nemeckých vojakov, z ktorých dvaja mali len 17 rokov.

Pravdepodobne 8. januára pri kopaničiach pri Hrádku (pri Piešťanoch) príslušníci brigády Boženko zavraždili veliteľa partizánskeho oddielu Šrobár J.

Stanáka a člena tejto skupiny E. Šuleka a pravdepodobne aj príslušníkov tejto skupiny I. Ickoviča a T. Bauera, vraj pre obavu veliteľa tejto brigády Snežinského, že Stanák sa stane veliteľom namiesto neho.

Asi toho dňa partizáni z oddielu Thälmann brigády Stalin zabili a nasledujúci deň pri Prochote zastreli podľa jednej verzie zajatého nemeckého vojaka, podľa druhej verzie toho istého autora vyzvedáča.

Dňa 9. januára vo Veľkom Poli (pri P. Bystrici) partizáni z oddielu Za rodinu zastreli tamojšieho obyvateľa R. Kuchajdva, lebo vraj sympatizoval s Nemcami.

Dňa 10. januára zomrel v Kežmarku I. Ščurka, člen miestnej stráže v Hraničnom (pri Starej Lubovni), ktorého partizáni smrteľne poranili, keď sa pokúšal zabrániť im v lúpení v obci.

Dňa 11. januára pri Prochote (pri Žiari nad Hronom) partizáni z oddielu Thälmann patriaceho do brigády Stalin zabili

nachádzali v blízkosti robotníkov J. Libiča z Braváčova a J. Tomka, pracujúcich na ceste. Pri vzniknutej prestrelke boli obaja zabití. V tejto dedine počas povstania príslušníci brigády Jánošík, ktorí tu mali sídlo štábu, zabili niekoľkých zajatcov.

Asi toho dňa v osade Vrchríeka (pri Čadci) osoby pokladané za partizánov zavraždili partizána Kost'u z inej skupiny.

Dňa 18. januára pri služobnej obchádzke pri osade Havrania, patriacej do Zázrivej (pri Dolnom Kubíne), partizáni mučili a zavraždili lesníka J. Konštiaka a O. Štyráka.

Dňa 19. januára v osade Kulháň v Považskom Inovci sovietsky partizán, patriaci pravdepodobne do brigády Boženko, podrezal Jozefa Adamca z Kokošovej (dnes súčasť Tesár) i jeho syna, ktorý sa tiež volal Jozef Adamec.

Bezprostredne pred prechodom frontu v Jakovanoch (pri Sabinove), ktorý sa udial 20. januára, partizáni zavraždili svojho veliteľa I. Orlova.

V noci z 19. na 20. januára v Hruštine (pri Námestove) pre neoprávnené podozrenie zo spolupráce s Nemcami partizáni z oddielu Za rodinu zastreli učiteľa J. Nemca. Zabili aj členov miestnej požiariarnej stráže Š. Martvoňa a T. Plaváka. Okrem toho tak zbili Nemcovu manželku, že mala z toho celoživotné vážne zdravotné následky, olúpili rodinu a znásilnili miestne učiteľky, ktoré sa z toho do smrti nespamätali. Jeden z vrahov bol z Oravského Podzámku. Prítom učiteľ Nemec 27. decembra zrejme zachránil Hruštín od jeho vypálenia nemeckými vojakmi, keď sa vyhrážali starostovi, že tak urobia, ak neprezradí, kde sú partizáni, lebo ich presvedčil, že v obci partizáni nie sú a nikto z Hruštína k nim nepatrí.

Dňa 20. januára v Novej Lehote (pri Piešťanoch) partizáni z brigády Boženko podrezali pre údajné vyzvedáčstvo mlynárskeho pomocníka K. Gajdošecha z blízkej Lúky.

Toho dňa pri Prosiaku (pri Liptovskom Mikuláši) partizáni vyrezali jazyk miestnemu zverolekárovi P. Andalázemu, lebo hovoril po nemecky, a potom ho zabili.

V noci z 20. na 21. januára pri Šalkovej (pri Banskej Bystrici) partizáni ostrelovali nákladné auto pivovaru, na ktorom sa viedli jeho zamestnanci, pričom zabili J. Smiešneho zo Šalkovej.

Dňa 21. januára príslušníci partizánskeho zväzku Chruščov v Čiernom Balogu, v osade Krám (pri Brezne), zabili 7 nemeckých vojakov, odviekli na štáb a potom ich zabili.

Toho istého dňa príslušníci oddielu Za víťazstvo brigády Stalin vo Svätom Kríži (pri Liptovskom Mikuláši) zabil a potom zastreli miestneho obyvateľa J. Kenerša, vraj pri pokuse o útek.

Dňa 21. alebo 22. januára v Novej Lehote (pri Piešťanoch) príslušníci brigády Boženko zabili svojho príslušníka J. Španára z neďalekých Moravian pre zbehnutie počas boja.

V tomto čase príslušníci zväzku Ján Žižka zabil J. Foltana a G. Gaspara z Pily, keď išli do Novej Bane, ktorí sa vraj zúčastnili na protipartizánskej akcii v Kľaku, a vo Veľkej Lehote ich zastreli.

21. alebo 24. januára pri Novej Lehote (pri Piešťanoch) príslušníci brigády Boženkopre údajné vyzvedáčstvo zabili obchodníka O. Knopfmachera (Kronfelda), Žida z Trenčína, januára v z Prahy, pre údajné vyzvedáčstvo a lúpež.

Dňa 25. januára v Novej Lehote príslušníci brigády Ján Žižka zavraždili M. Barbasovú (Bordasovú) – vraj bola Židovka z Ostravy, ktorá im niekoľko mesiacov varila, pre obavu, že by ich mohla otráviť. Ak by tak bola chcela urobiť, dovedy mala na to predsa dosť príležitostí.

Toho istého dňa pri Liptovskej Anne partizáni zastreli miestneho obyvateľa J. Mirjanského, ktorý sa predtým v miestnej krčme, kam partizáni večer pravidelne prichádzali, pohádal s veliteľom partizánskeho oddielu Signál Šarovom. V tom istom čase tu zastreli aj nejakého údajného zradcu.

Asi toho istého dňa alebo 22. januára partizáni zo zväzku Chruščov v Čiernom Balogu zabili a zastreli dve skupiny nemeckých vojakov.

26. januára v Liptovskom Jáne partizáni zabili a potom zastreli veliteľa tamojšieho maďarskej vojenskej jednotky Lászlóa Kissu, lebo vraj nechcel, aby sa jej príslušníci pridali k partizánom.

Títo vojaci patrili do 106. dopravnej roty a medzi nimi boli i Slováci. Nechceli už ďalej ustupovať s nemeckým vojskom a preto odišli k partizánom. Tí ich však zastreli, pravdepodobne krátko po ich prichode, nad Vrčickým plesom pod Chopkom. Na ich vraždách sa mal podieľať partizán z Liptovského Jána. Podľa Liptovskojánčana J. Fila zastrelených vojakov bolo asi 15. Podľa Alexandra Gurova, veliteľa partizánskeho oddielu Kirov, ako aj kroniky Liptovského Jána, partizáni zabili asi 30 maďarských vojakov. Partizánsky prieskumník J. Král v hlásení pre 4. partizánsku brigádu uviedol, že 18. februára videl zastrelených 40-50 maďarských vojakov príslušníkmi Gurovovho oddielu.

Dňa 27. januára pri prepade Terchovej partizáni postrelili člena miestnej stráže J. Laurenčiča-Patrenčiča, ktorý nasledujúci deň svojim zraneniam podľahol.

Dňa 28. januára na Suchom vrchu (Suchej hore) pri Mojťine (pri Považskej Bystrici) partizáni zabili a potom zastreli údajného vyzvedáča Johanna Pralla z Berlína.

Toho dňa pri Zázrivej partizáni zabili svojho druhu pre údajnú zradu.

Dňa 29. januára vo Valaskej Belej partizáni zbili a potom zastreli tamojšieho 69-ročného roľníka M. Trepáča, lebo po bitke a hrozbe zastrelením prezradil nemeckým vojakom jedného miestneho partizána, ktorého potom Nemci zabil.

Pravdepodobne toho dňa pri laze Smolenec, patriacom do Valaskej Belej, partizáni zo zväzku Jan Žižka zavraždili väčší počet zajatcov zo slovensko-nemeckej protipartizánskej jednotky. Jej veliteľom bol Birman (tiež Bürman). Vytvorila sa v Sliachi a mala 50 – 80 členov. Na jej prvom nasadení bola bez boja zajatá, podľa väčšiny prameňov 22. januára v Kšinnej, podľa iného prameňa 27. januára. Tam podľa niektorých prameňov bol väčší počet príslušníkov nemeckej národnosti a ostatní vstúpili do toho partizánskeho zväzku.

Pravdepodobne toho dňa v Hrachovišti (pri Novom Meste nad Váhom) partizáni zastreli člena HSLS, roľníka P. Predného, vraj za udavačstvo. Skutočným dôvodom bolo asi to, že Predný robil strechy na dlh a nejaký dlžník z radov partizánov sa tak chcel zbaviť veriteľa. Podľa iného prameňa k vražde došlo v noci z 31. januára na 1. februára.

Pravdepodobne toho dňa pri Valaskej Belej príslušníci zväzku Ján Žižka zastreli ako vyzvedáča nemeckého vojaka W. Berhangerera zo Stuttgartu.

Dňa 31. januára pri Mojťine (pri Považskej Bystrici) partizáni z oddielu Vpřed zabili dvoch nemeckých vojakov, ktorých zabili, keď nakladali drevo, na príkaz sovietskeho partizánskeho veliteľa Klokova, lebo pochádzali zo Sovietskeho zväzu a podľa neho boli zradcovia.

(Pokračovanie v budúcom čísle)